

ΕΣΤΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

Τόμος Δεύτερος

Συνδρομή ἑτάσι: Ἐν Ἑλλάδι γρ. 10, ἐν τῇ Ἀλλοῇ γρ. 20 — Αἱ συνδρομαὶ ἀρχ. ἀπὸ 1 ἰαν. ἑκάστ. ἔτους καὶ εἴνε ἑτάσιαι — Τὴν προχρ. φύλλον λ. 50 — Γραφ. τῆς Διακονίας: Ὁδ. Σταδίου, 6.

3 Ὀκτωβρίου 1876

ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

ΚΑΤΑ ΤΟΝ ΜΑΥΡΙΚΙΟΝ ΒΑΙΚ

Συντάξας: Ἰδὲ σελ. 609.

Ἡ πίστωσις.

Παρατεινομένης τῆς συνανατροφῆς ὁ Γέρω-Πέτρος ἔλαβε καιρὸν νὰ εἰπῇ ὅτι δὲν τῷ ἤρεσκε νὰ κάμνῃ πίστωσιν εἰς τοὺς καταναλωτάς του, καὶ ὅτι ἐὰν ἡ πίστωσις ἦναι πολλάκις χρήσιμος, ἀναγκαῖα μάλιστα, εἰς τὸν παραγωγέα, εἶναι βλαβερὰ, ὀλεθρία εἰς τὴν καταναλωτήν.

Τὰ παιδία ἐνόησαν καλῶς τὴν σημαίνει: πίστωσις (νὰ πωλήσῃ τις, ἤτοι νὰ παραδώσῃ ἀμέσως τὸ ἐμπόρευμα καὶ νὰ περιμένῃ τὴν πληρωμὴν), δὲν ἔβλεπον ὅμως πῶς ἡ πίστωσις ἡδύνατο νὰ ἦναι χρήσιμος εἰς τοὺς μὲν καὶ βλαβερὰ εἰς τοὺς δέ. Ὁ Φίλιππος ἐζήτησεν ἐξηγήσεις καὶ ὁ διδάσκαλος ἐπεφορτίσθη νὰ δώσῃ ταύτας.

— Ἐνθυμείσθε ὅτι ὑπεθέσαμεν ἓνα ἀρτοποιὸν ἀγοράζοντα ἄλευρον διὰ γραμματίου.

— Ναί, μάλιστα, ἀπήντησαν ὁμοφώνως.

— Τὸ γραμμάτιον, ἐξηκολούθησεν ὁ διδάσκαλος, δὲν εἶναι χρήματα, ἀλλὰ μόνον ἔγγραφος ὑπόσχεσις νὰ δώσῃ τις χρήματα· ἐνίοτε, ἀγοράζων τις, περιορίζεται νὰ υποσχεθῇ προφορικῶς, διότι ἓνας τίμιος ἄνθρωπος, ἔχων χρήματα, πληρώνει, εἴτε ὑπέγραψεν, εἴτε δὲν ὑπέγραψε γραμμάτιον.

Νὰ κάμῃ τις πίστωσιν (ἤτοι νὰ πιστεύσῃ ὅτι ὁ δανειζόμενος θὰ θέλῃ καὶ θὰ δυνηθῇ νὰ πληρώσῃ) εἶναι ἔργον ἐμπιστοσύνης.

Νῦν, ὑποθέσωμεν ὅτι ὁ μυλωνᾶς δὲν ἔχει ἐμπιστοσύνην καὶ δὲν τῷ πωλεῖ τὸ ἄλευρον μὲ πίστωσιν· τί θὰ κάμῃ ὁ ἀρτοποιός;

Φίλιππος.—Θὰ ὑπάγῃ εἰς ἄλλον.

Διδάσκαλος.—Καὶ ἐὰν ὅλοι οἱ μυλωνάδες δώσουν τὴν αὐτὴν ἀπάντησιν;

Πέτρος.—Δὲν θὰ ἔχῃ ἄλευρον καὶ δὲν θὰ κατασκευάσῃ ἄρτους.

Διδάσκαλος.—Καὶ ἐὰν δὲν κατασκευάσῃ ἄρτους, δὲν θὰ κερδίσῃ τὰ πρὸς τὸ ζῆν ἀναγκαῖα. Ἡ πίστωσις λοιπὸν τῷ εἶναι χρήσιμος διὰ νὰ ἐργασθῇ καὶ ζήσῃ τὴν οἰκογένειάν του. Ἄνευ ἀλεύρου ὁ ἀρτοποιός θὰ σταυρώσῃ τὰς χεῖρας καὶ ὁ φουρνός του θὰ μείνῃ ἀργός.

Ἰωάννης.—Καὶ δὲν θὰ ἔχωμεν ἄρτον νὰ φάγωμεν.

Διδάσκαλος.—Ἀληθές, ὁ καταναλωτὴς θὰ ὑπέφερε, διότι θὰ ὑπῆρχεν ὀλιγώτερος ἄρτος. Καὶ δὲν εἶναι τοῦτο μόνον· ἐὰν ὁ μυλωνᾶς δὲν πωλῇ μὲ πίστωσιν τὸ ἄλευρόν του, καὶ ἐὰν δὲν εὕρῃ εὐκαιρίαν νὰ τὸ πωλήσῃ τοῖς μετρητοῖς, τί θὰ τὸ κάμῃ;

Φίλιππος.—Τίποτε.

Γέρω-Πέτρος.—Καὶ μὲ τὸν καιρὸν τὸ ἄλευρον θὰ χαλάτῃ.

Διδάσκαλος.—Θὰ ἀλλέθῃ ὀλιγώτερον. Διὰ τὴν ἀγοράζῃ σίτον δὲν θὰ εἰσέβῃ πῶς νὰ χρησιμοποίησῃ, καὶ νὰ κοπιᾷ νὰ τὸν ἀλλέθῃ, ἀφοῦ θὰ εἰσέβῃ ὅτι ὁ κόπος του εἶναι χαμένος;

Γέρω-Πέτρος.—Καὶ ἐὰν ἡγόρασε τὸν σίτον μὲ πίστωσιν, χωρὶς νὰ πωλήσῃ τὸ ἄλευρον πῶς θὰ πληρώσῃ; Καὶ ἐὰν ὁ γεωργός δὲν θέλῃ νὰ πωλήσῃ τὸν σίτον μὲ πίστωσιν;

Διδάσκαλος.—Ἀναμφιβόλως, θὰ ἦτο καλῆτερον ἐὰν ὁ γεωργός ἡδύνατο πάντοτε νὰ ἀγοράζῃ καὶ πωλῇ τοῖς μετρητοῖς, ἐννοεῖται μετὰ φρονήσεως. Τότε, ἰδοὺ τί θὰ συμβῇ· ὁ γεωργός πωλεῖ σίτον εἰς τὸν μυλωνᾶν καὶ λαμβάνει ἓν γραμμάτιον καὶ τὸ φυλάττει· μέχρι τῆς πτώσεώς του· ἐνίοτε δύναται νὰ τὸ μεταβιβάσῃ καὶ εἰς τραπέζιτην τινὰ τοῖς μετρητοῖς, ἢ εἰς τὸν ζωέμπορον ἐὰν οὗτος γνωρίζῃ τὸν μυλωνᾶν. Ὁ μυλωνᾶς ἐκ μέρους τοῦ θὰ ἀλλέσῃ τὸν σίτον καὶ θὰ πωλήσῃ τὸ ἄλευρον εἰς τὸν ἀρτοποιὸν δι' ἐνὸς γραμματίου· καὶ τέλος ὁ ἀρτοποιός θὰ κατασκευάσῃ ἄρτον καὶ θὰ τὸν πωλήσῃ εἰς τοὺς καταναλωτάς.

ὑποθέσωμεν ὅτι ὁ καταναλωτὴς πληρώνει τοῖς μετρητοῖς, ὅπως χρεωστεῖ, ὁ ἀρτοποιός θὰ ἔχῃ τὰ ἀναγκαῖα χρήματα διὰ νὰ πληρώσῃ τὸν μυλωνᾶν, ὁ ὁποῖος θὰ δυνηθῇ νὰ πληρώσῃ τὸν γεωργόν. Καὶ ἐὰν ὁ γεωργός μετεβίβασε τὸ γραμμάτιον εἰς τὸν ζωέμπορον, οὗτος θὰ πληρωθῇ κατ' εὐθείαν ἀπὸ τὸν μυλωνᾶν, ὥστε τὰ χρήματα τοῦ καταναλωτοῦ πληρώνουν ὀριστικῶς τὰ πάντα.

Ἰωάννης.—Ἀφοῦ τὰ πάντα γίνονται διὰ τὸν καταναλωτήν, πρέπει νὰ πληρώῃ καὶ τὰ πάντα.

Διδάσκαλος.—Δικαίως. Εἶδομεν ὅτι ἡ πίστωσις εὐκολύνει τὴν παραγωγὴν, μεταβιβάζουσα τὰς πρώτας ὕλας εἰς ἐκεῖνους οἵτινες εἶναι εἰς κατάστασιν νὰ τὰς ἐργασθῶσι. Εἰς τὸ παράδειγμα μᾶς εἶναι ὡς ὁ μυλωνᾶς νὰ ἐλογεν εἰς τὸν

γεωργόν· ὅα ἀλέσω τὸν σῖτόν σου· ὁ ἀροτοποιὸς θὰ πληρώσῃ τὸν κόπον μου. Ὁ ἀροτοποιὸς λέγει ἀκολούθως· θὰ κατασκευάσω ἄρτους, ὁ καταναλωτὴς θὰ μὴ πληρώσῃ ὅλους. Τώρα θὰ ἐρωτήσω διακτὶ ὁ καταναλωτὴς πρέπει νὰ πληρώσῃ τοὺς μετρητοὺς;

Πέτρος.— Διὰ νὰ πληρωθῶσι καὶ οἱ παραγωγεῖς.

Γέρω-Πέτρος.— Ὁ μὲ πίστωσιν ἀγοράζων καταναλωτὴς εὐκόλως χρεώνεται, διότι δὲν δαίνειται διὰ νὰ παραγάγῃ, ἀλλὰ διὰ νὰ καταναλώσῃ· καὶ ὅ,τι καταναλίσκεται δὲν ὑπάρχει πλέον.

Διδάσκαλος.— Ναί· ἡ μόνη χρήσιμος πίστωση· εἶναι ἡ προτιθεμένη νὰ παραγάγῃ· πᾶσα ἄλλη εἶναι ἢ σφάλμα, ἢ δυστόχημα.

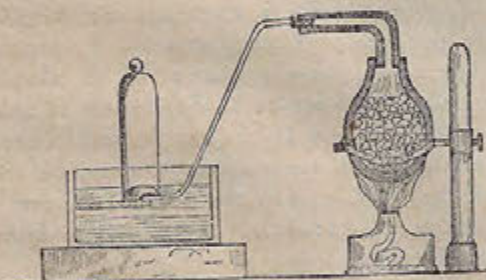
A. BERNARDINI.

Ἐπιστὰς πειράζει.

ΙΣΤΟΡΙΑ ΕΝΟΣ ΚΗΡΙΟΥ

Σελήνη· 61 σελ. 610.

Ἄφ' οὗ σὰς εἰδείξα πῶς ἠμποροῦμεν νὰ εὐρίσκωμεν τὸ ὀξυγόνον εἰς τὸ νερὸν, ἴσως καλὸν εἶναι νὰ μάθετε καὶ κατὰ ποῖον τρόπον δύνασθε νὰ τὸ ἀποκτάτε ἄθρονον. Τὸ ὀξυγόνον ἐννοεῖται ὅτι ὑπάρχει καὶ εἰς τὸν ἀέρα. Ἄλλως θὰ ἦτον ἀκατανόητον πῶς τὸ κηρίον, τὸ ἀναπτύσσον μόνον ὑδρογόνον, ὅταν καίῃ εἰς τὸν ἀέρα παράγῃ καὶ νερὸν. Τὸ ἄλλο λοιπὸν συστατικὸν τοῦ νεροῦ, τὸ ὀξυγόνον, λαμβάνει ἐκ τοῦ ἀέρος. Ἄλλως δὲν θὰ ἐξηγεῖτο χημικῶς ἡ παρουσία τῆς σταγόνης ἐκείνης τὴν ὁποίαν εἶδομεν. Ἄς ἰδῶμεν λοιπὸν ἂν δὲν ἠμπορώμεν καὶ ἡμεῖς νὰ λάβωμεν τὸ ὀξυγόνον ἐκ τοῦ ἀέρος. Ὑπάρχουσι διὰ τοῦτο πολλὰ μέθοδοι· ἀλλ' εἶναι δύσκολοι καὶ περιπεπλεγμένοι. Θέλω νὰ περιορισθῶμεν εἰς μίαν ἀπλουστεράν. Ὑπάρχει τις οὐσία καλουμένη ὀξυδιον μαγγανείου. Εἶναι τοῦτο τὸ κατάκαυρον δρυκτὸν χησιμωτάτη οὐσία, διότι ὅταν πυρώσῃ, ἐξάγει πολὺ ὀξυγόνον. Εἰς τὴν μεταλλίνην ταύτην φιάλην ἐρίψα ὀλίγον ἐκ

Σελ. 36.

τοῦ μετάλλου τούτου, καὶ προσέθηκα καὶ ἓνα σπῆγμα. Ὁ λύχνος μου καίει· ἐπάνω του θέτω τὴν φιάλην. Ἐπειδὴ εἶναι μεταλλίνη, δὲν θὰ τὴν βλάψῃ ἡ φλόξ. Καὶ ὅμως, διὰ νὰ μὴ ἔχωμεν ἀνάγκην νὰ θερμάνωμεν τὸ μαγγανέσιον τόσο ὥστε νὰ πυρώσῃ, ἂς προσθέσωμεν εἰς αὐτὸ

καὶ ὀλίγην γλωρικὴν πότασσαν, ἥτις σήμερον κατασκευάζεται εἰς μεγάλης ποσότητος, διότι τὴν μεταχειρίζονται εἰς λεύκανσιν, εἰς χημικὰς χρήσεις καὶ εἰς πυροτεχνήματα. Μετ' αὐτῆς ἠνωμένον, τὸ ὀξυδιον τοῦ μαγγανείου (ἂν θέλετε ἠμπορεῖτε νὰ λάβητε καὶ ὀξυδιον χαλκοῦ ἢ σιδήρου) καὶ διὰ πολὺ ὀλιγωτέρας θερμότητος θὰ ἐξαγάγῃ ὀξυγόνον. Πολὺ δὲν θὰ παραγάγῃ, διότι δὲν μᾶς χρειάζεται εἰς τὰ πειράματα ταῦτα. Ἐπειδὴ ὅμως, ὅ,τι κατ' ἀρχὰς παράγεται εἶναι ἀναγκαίως ἀναμειγμένον μετὰ τοῦ ἀέρος ὅστις περιέχεται ἐντὸς τῆς φιάλης, διὰ τοῦτο θυσίζω τὸ μέρος τοῦτο, καὶ τὸ ἀφῆνω νὰ φύγῃ. Θὰ ἴδῃτε δὲ ὅτι, καθὼς διὰ τοῦ ἡλεκτρισμοῦ, οὕτω καὶ δι' ἀπλῆς φλογὸς τοῦ λύχνου τοῦ οἰνοπνεύματος δύνασθε νὰ παραγάγητε ὀξυγόνον, καὶ τώρα αὐτὴν θὰ μεταχειρισθῶμεν. Παρατηρήσατε πόσον εὐκόλως ἐξέρχεται τὸ ἀέριον ἐκ τοῦ ὀλιγοῦ τοῦτου μίγματος. Ἄν ἐξετάσωμεν ποῖαι εἰσὶν αἱ ιδιότητές του, θὰ εὐρώμεν ὅτι εἶναι ἐντελὴς αἱ ἰδιότητες αὐτοῦ· εἶχε καὶ τὸ ἐξαχθὲν διὰ τοῦ ἡλεκτρισμοῦ, δηλαδή θὰ εἶναι ἀέριον διαφανές, μὴ διαλυόμενον εἰς τὸ νερὸν, καὶ φαινόμενον ὅτι ἔχει ὁρατὰ προσόντα τῆς ἀτμοσφαίρας. Περιέχει λοιπὸν, εἶπομεν, τὸ ὀξυγόνον ὅσον κατ' ἀρχὰς παρήχθη καὶ ἀέρα προσέτι ἐντὸς τῆς φιάλης· διὰ τοῦτο, ἰδοὺ, ἀφῆνω αὐτὸ νὰ ἐξέλθῃ, διὰ νὰ ἔχωμεν ἀέριον καθαρὸν, καὶ νὰ ἠμπορέσωμεν νὰ ἐξετάσωμεν αὐτὸ ἀσφαλῶς καὶ τακτικῶς. Ὅταν ἐβύθισα καίόμενον ξύλον εἰς τὸ ὀξυγόνον, εἶδατε πόσον λαμπρότερον ἔκαεν. Ἰδέτε καὶ ἐδῶ· (Ὁ καθηγητὴς βυθίζει κηρίον εἰς τὸν κύλινδρον.) Τὸ κηρίον αὐτὸ καίει καλῶς εἰς τὴν ἀτμοσφαιραν. Ἄλλ' ὅταν τὸ βυθίζω εἰς τὸ ἀέριον τοῦτο, βλέπετε πόσον μεγαλητέραν λάμψιν δίδει. Τὸ ἴδιον θὰ ἔκαμνε καὶ πᾶν ἄλλο καίόμενον ἀντικείμενον. Παρατηρεῖτε ἀκόμη ὅτι τὸ ἀέριον τοῦτο εἶναι βαρὺ. Τὸ ὑδρογόνον ἀναβαίνει εἰς τὸν ἀέρα ἐλαφρότερον ἐντὸς ἀεροστατικῆς σφαίρας, διότι συμπαρασύρει καὶ τῆς σφαίρας ταύτης τὸ ὑφασμα, ἐν ᾧ τὸ ὑφασμα πίπτει ἐξ ἐναντίας, ὡς βλέπετε ἐνταῦθα. Ἰδοὺ, τὸν κύλινδρον κρατῶ ἔχοντα τὸ στόμιον πρὸς τὰ ἄνω, καὶ ὅμως τὸ ἀέριον δὲν φεύγει, διότι ἐντὸς αὐτοῦ βλέπετε ὅτι τὸ κηρίον καίει λαμπρά. Ὁ ὄγκος τοῦ ὑδρογόνου τοῦ ἐξερχομένου ἐκ τοῦ

Σελ. 37.

ὕδατος εἶπομεν ὅτι εἶναι διπλάσιος τοῦ ὑδρογόνου· οὐχὶ ὅμως καὶ τὸ βάρος· ἐξ ἐναντίας, ὡς σὰς εἶπα ἄλλοτε, τὸ ὑδρογόνον εἶναι ὀκτάκις ἐλαφρότερον τοῦ ὀξυγόνου. Ἐχομεν τρόπον νὰ ζυγίζωμεν καὶ τὸν ἀέρα καὶ τὰ ἄλλα ἀέρια. Ἄλλ' ἀρκεῖ νὰ σὰς εἰπῶ ὅτι λίτρα (χωρητικότητος) ὕδρο-

γόνου βαρύνει 0 γρ. 089, λίτρα δε δξυγόνου βαρύνει 1 γρ. 430, ή άλλως κυβικόν μέτρον υδρογόνου βαρύνει 89 γραμμάρια, έν ή κυβικόν μέτρον δξυγόνου, 4430. "Ωστε βλέπετε πόση και πόσον μεγάλη είναι ή διαφορά.

"Ας επανέλθωμεν εις την ιδιότητα του δξυγόνου, του να καθιστά ζωηροτέραν την καυσιν. Θά μεταχειρισθώ κηρίον διά να σας δείξω τὸ πείραμα ὅσον τὸ δυνατόν ἀπλούστερον. Βλέπετε πῶς καίει τὸ κηρίον εἰς τὸν ἀέρα. Ἰδέτε τώρα καὶ συγκρίνατε, ὅταν τὸ θέσω εἰς αὐτὸ τὸ ποτήριον τὸ περιέχον δξυγόνον· δίδει τώρα λάμψιν ὡς ἐκείνην σχεδὸν τὴν ὁποίαν εἶδαμεν νὰ ἐξέρχεται ἐκ τῶν πόλων τῆς βολταϊκῆς στήλης. Ἐννοεῖτε πόσον δραστηρία εἶναι ἡ ἐνέργεια τοῦ δξυγόνου; Καὶ ὅμως τίποτε ἄλλο δὲν παράγεται ἀφ' οὗ, τι παρήγαγεν ἡ καυσίς εἰς τὸν ἀέρα. Σχηματίζεται μόνον νερόν· ἀλλὰ τὸ ἴδιον φαινόμενον εἶδόμεν καὶ ὅταν καίη τὸ κηρίον εἰς τὸν ἀέρα.

Τώρα δὲ, ἀφ' οὗ ἐγνωρίσαμεν τὴν νέαν ταύτην οὐσίαν, ἃς τὴν σπουδάσωμεν βαθύτερον, νὰ ἰδῶμεν μήπως ἡπατήθημεν ὡς πρὸς τὰ γυνικὰ ἡμῶν συμπεράσματα περὶ τοῦ μέρους τούτου τῶν προϊόντων τοῦ κηρίου. Θαύμα εἶναι πόσον δραστηκότητα δίδει τὸ αἷριον τοῦτο εἰς τὴν καυσιν. Οὗτος ὁ λύχνος φέρ' εἰπεῖν ἐδῶ εἶναι ἀπλούστατος. Τοιοῦτους μεταχειρίζομεθα εἰς κοινὰς χρήσεις, εἰς τὸν συνήθη φωτισμόν, εἰς τοὺς φάρους, καὶ ἄλλαχού. Πῶς νὰ τὸν κάμωμεν νὰ φέξη καλῆτερα; Ἀπλούστατον, θὰ εἰπῇτε· καθῶς τοῦ κηρίου ἡ λάμψις αὐξάνει ἐντὸς τοῦ δξυγόνου, οὕτω πρέπει ν' αὐξάνη καὶ τοῦ λύχνου τούτου τὸ φῶς· καὶ ἔχετε πληρέστατα δίκαιον. Ἐπίτηδες τὸν ἔχω νὰ καίη κακῶς. Ἀλλ' ὁ προπαρασκευαστής μου θὰ εὐαρεστηθῇ νὰ μοὶ δώσῃ τὸν σωλῆνα ὅστις κοινωνεῖ μετὰ τοῦ δοχείου τοῦ δξυγόνου, διὰ νὰ φέρω ὀλίγον αἷριον εἰς τὴν φλόγα. Ἰδοὺ, ἔρχεται τὸ δξυγόνον. Ποῖαν ἐξαισίον καὶ σιν προκαλεῖ! Ἀς ἀραιρέσωμεν τώρα τὰ ἐφῆδια. Τί γίνεται ἡ φλόξ; (Διακόπτει τὸ ρεῦμα τοῦ δξυγόνου, καὶ ὁ λύχνος ἀμέσως θαυματοῦται.) Τῷ ὄντι εἶναι ἀξιοθαύμαστον πῶς τὸ δξυγόνον παροξύνει τὴν καυσιν! Δὲν ἐνεργεῖ δὲ οὕτως ἐπὶ μόνου τοῦ υδρογόνου καὶ τοῦ ἀνθρακος, δηλαδὴ ἐπὶ μόνου τοῦ κηρίου, ἀλλὰ εἰς πᾶσαν συνήθη καυσιν. Ἀς δοκιμάσωμεν ὡς πρὸς τὸν σίδηρον. Εἶδετε ἤδη, καὶ ἡξεύρετε ὅτι τὸ σίδηρον καίει ὀλίγον εἰς τὸν ἀέρα.

Εἰς τὴν φιάλην ταύτην εἰσάγω σύρμα σιδήρου διὰ νὰ καῇ. Ἀντὶ σύρματος δοκὸν σιδήρου ἂν εἶχον χονδρὴν ὡς τὸν βραχιονά μου, ἐπίσης θὰ ἔκαie. Εἰς τὸ ἄκρον τοῦ σιδήρου προσκαρτῶ ὀλίγον ξύλον, τὸ ἀνάπτω, καὶ βυθίζω οὕτω τὸ

Σχ. 38.

ἄκρον τοῦτο εἰς τὸ δξυγόνον. Τοῦ ξύλου ἡ καυσίς γίνεται φυσικῶς τῷ λόγῳ, ὡς βλέπετε, δραστηριότερα ἐντὸς τοῦ δξυγόνου. Ἐντὸς ὀλίγου θὰ καύσῃ καὶ τὸ μέταλλον. Ἰδοὺ, βλέπετε ὅτι ἐφλογίσθη καὶ αὐτὸ, καὶ ἐκπέμπει φλόγα λαμπράν, καὶ ἡ καυσίς του δὲν θὰ παύσῃ ταχέως. Θὰ ἐξακολουθήσῃ ἐν ὅσῳ τὴ δίδουμεν δξυγόνον, μέχρις οὗ καταναλωθῇ ὅλον τὸ μέταλλον.

"Ας ἀφήσωμεν αὐτὸ, καὶ ἃς λάβωμεν ἄλλην οὐσίαν. Τοῦτο εἶναι θεῖον ἢ θειάφιον. Ἠξεύρετε ὅτι αὐτὸ καίει εἰς τὸν ἀέρα. Ἄν τὴν βυθίσωμεν εἰς τὸ δξυγόνον, θὰ ἰδῇτε καὶ πάλιν ὅτι ἐκεῖ ἡ καυσίς του θὰ εἶναι πολὺ ζωηροτέρα. Τὸ συμπεράσμα εἶναι ὅτι καὶ εἰς τὴν ἀτμοσφαῖραν τὸ δξυγόνον αὐτῆς εἶναι τὸ προκαλοῦν τὴν καυσιν. Τὸ θεῖον καίει ἡσύχως εἰς τὸ δξυγόνον· εὐθὺς ὅμως βλέπετε ὅτι πολὺ διαφέρει ἡ καυσίς αὐτοῦ ἐδῶ καὶ εἰς τὸν ἀέρα.

Σχ. 39.

Λαμβάνω ἤδη ἄλλην οὐσίαν, τὸν φωσφόρον. Ἀλλὰ δὲν σας συμβουλεύω νὰ ἐπαναλάβητε τὸ πείραμα τοῦτο εἰς τὴν οἰκίαν σας. Δὲν εἶναι ἀκίνδυνον. Ἡ οὐσία αὕτη εἶναι εἰς ἀνώτατον βαθμὸν ἐμφλογιστος, καὶ ἀφ' οὗ τοσοῦτον καλῶς καίει εἰς τὸν ἀέρα, πῶς δὲν πρέπει νὰ καίη εἰς τὸ δξυγόνον! Δὲν θὰ σας δείξω τὸ φαινόμενον εἰς ὅλην του τὴν λαμπρότητα, διότι δὲν θέλω νὰ διατρέξω τὸν κίνδυνον τοῦ νὰ θραύσω τὸ ἄγγειον. Καὶ ὅλημου ἡ προσοχὴ ὅμως δὲν ἡξεύρω ἂν θὰ μὲ ἀπαλλάξῃ τῆς ζημίας, καὶ ἂν ὁ φωσφόρος δὲν θὰ θραύσῃ τὴν φιάλην μου. Βλέπετε πῶς καίει ἡ οὐσία αὕτη εἰς τὸν ἀέρα. Βλέπετε τώρα, ἔμα τὴν εἰσάγω εἰς τὸ δξυγόνον πόση εἶναι ἡ λάμψις τῆς! (Ὁ καθηγητὴς εἰσάγει τὸν καιόντα φωσφόρον εἰς τὴν φιάλην τοῦ δξυγόνου.) Ἰδέτε πῶς πετῶσι τὰ στερεὰ ταῦτα μέρη, καθιστώντα τὴν καυσιν τοσοῦτον θαυμασίως λαμπράν.

Ἰκανὰ ἐλάβομεν δείγματα τῆς δυνάμεως τοῦ δξυγόνου, καὶ τοῦ ὅτι προκαλεῖ ζωηράν καυσιν εἰς τὰς ἄλλας οὐσίας. Ἀς ἐξετάσωμεν αὐτὸ ἀκόμη καὶ καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὰς σχέσεις του πρὸς τὸ υδρογόνον. Ἐνθυμεῖσθε ἴσως ὅτι ὅταν ἡ ἀνάλυσις τοῦ νεροῦ μᾶς ἔδωκεν δξυγόνον καὶ υδρογόνον, καὶ ἔπειτα ἀνεμίξαμεν τὰ δύο ταῦτα αἷρια, καὶ τὰ ἀνέψαμεν, ἐγένε μικρὰ ἐκρηξίς· προσέτι δὲ καὶ ὅτι ἡ φλόξ τῶν δύο αὐτῶν αἰρίων συναναμειγμένων μᾶς ἔδωκεν ὀλίγον φῶς, ἀλλὰ πολλὴν θερμότητα.

Θ' ἀναμίξω τὰ δύο ταῦτα αἷρια καθ' ἂν ἀναλογίαν ἔχουσιν ἐντὸς τοῦ νεροῦ. Εἰς τοῦτο τὸ ἄγγειον ἐβάλα δξυγόνον, καὶ διπλάσιον αὐτοῦ υδρογόνον. Ὡστε τὸ μίγμα τοῦτο κατ' οὐδὲν διαφέρει ἐκείνου ὃ ἐλάβομεν ὅταν διὰ τῆς βολταϊ-

κῆς στήλης ἀνελύσαμεν τὸ νερόν εἰς τὰ δύο συστατικά αὐτοῦ στοιχεῖα, καὶ ἔπειτα ἀνελύσαμεν πάλιν τὰ δύο ἐκεῖνα ἀέρια. Θέλω ν' ἀνάψω τώρα τοῦτο τὸ μίγμα, διὰ νὰ ἰδῶμεν ἂν καὶ κατὰ πόσον τὸ ὀξυγόνον βοηθῇ τὴν καύσιν τοῦ ὑδρογόνου. Ἡ ποσότης ὅμως αὐτοῦ εἶναι μεγίστη, καὶ δὲν ἠμπορῶ νὰ τὴν ἀνάψω ὅλην, διότι θὰ εἴχομεν φοβερὰ δυστυχήματα. Ἀλλὰ πῶς νὰ κατορθώσω ν' ἀνάψω μικρὰ μέρη αὐτῆς χωρὶς κακῶν ἀποτελεσμάτων; Ἀ! ἤξεύρω τί θὰ κάμω. Θὰ περάσω τὸ μικτόν μου ἀέριον διὰ σαπουνάδας. Οὕτω θὰ γίνωσι φούσκακαι ἐξ αὐτοῦ, καὶ θὰ καύσωμεν τὰς φούσκας αὐτάς. Εἰσάγω λοιπὸν εἰς τὴν σαπουνάδα τὸν σωλῆνα τοῦτον τῆς πίπας, ὅστις κοινωνεῖ μετὰ τοῦ δοχείου τῶν δύο ἀερίων, καὶ δι' αὐτοῦ παράγονται αἱ φούσκακαι. Προσοχὴ ὅμως! Δὲν ἀνάπτω τὴν φούσκαν ὡς κρέμαται εἰς τοῦ σωλῆνος τὴν ἄκρην· ἡξεύρετε διατί; Διότι δι' αὐτῆς ἠμπορεῖ ν' ἀνάψῃ καὶ ὅλον τὸ μίγμα ἐντὸς τοῦ σωλῆνος καὶ ἐντὸς τοῦ ἀγγείου, καὶ τὸ ἀγγεῖόν μας τοῦλάχιστον νὰ γίνῃ τρίμημα. (Ὁ καθηγητὴς διὰ τοῦ σωλῆνος παράγει φούσκας εἰς τὴν σαπουνάδα, καὶ τὰς δέχεται εἰς τὴν παλάμην του.) Προτιμῶ νὰ καύσω τὴν φούσκαν εἰς τὴν παλάμην μου. Ὀλιγώτερον μὲν θὰ κροτήσῃ, ἀλλὰ τὸ πείραμα θὰ εἶναι ἀσφαλέστερον, καὶ θὰ τὸ ἰδῇτε καλῆτερα. (Ὁ καθηγητὴς ἀνάπτει φούσκαν εἰς τὴν παλάμην του.) Εἶδετε καὶ ἤκούσατε τὴν ἐκρηξίν; Βλέπετε λοιπὸν ὅτι τὸ ὀξυγόνον, ἂν καὶ μόνον τοῦ δὲν καίῃ καὶ δὲν ἐκρηγνύται, ἐρχόμενον ὅμως εἰς ἐπαφὴν τοῦ ὑδρογόνου, ἐνεργεῖ ἐπ' αὐτοῦ, καὶ δαπανᾷ ὅλην τοῦ τὴν δύναμιν εἰς τὸ νὰ καταστρέψῃ τοῦ ὑδρογόνου τὰς ιδιότητας.

Ἐξ ὧν σὰς εἶπα λοιπὸν, ἐλπίζω ὅτι ἐνοήσατε τὴν σχέσιν τοῦ νεροῦ πρὸς τὸν ἀέρα καὶ πρὸς τὸ ὀξυγόνον. Διὰ τὸ ποτάσιον ἀναλύει τὸ νερόν; Διότι ἀπκντᾷ ἐκεῖ ὀξυγόνον. Τίς εἶναι ἡ οὐσία ἣτις ἐξέρχεται ὅταν ῥίπτω τὸ ποτάσιον εἰς τὸ νερόν; Εἶναι τὸ ὑδρογόνον, διότι τὸ ὀξυγόνον συνδέεται μετὰ τοῦ ποτασίου, καὶ οὕτω τὸ ὑδρογόνον μένει ἐλεύθερον καὶ καίει. Τὸ τεμάχιον τοῦτο τοῦ ποτασίου ἀναλύον τὸ νερόν, ἂν θέλετε αὐτὴν τὴν σταγόνα τὴν σχηματισθεῖσαν ἐκ τῆς καύσεως τοῦ κηρίου, ἀπορροφᾷ τὸ ὀξυγόνον ὅσον τὸ κηρίον ἀπερρόφησεν ἐκ τῆς ἀτμοσφαιρας, καὶ ἐλευθεροῖ τὸ ὑδρογόνον. Ἀκόμη περισσώτερον ἂν λάβω ὀλίγον πάγον, καὶ θέσω ἐπ' αὐτοῦ ὀλίγον ποτάσιον, ἢ θαυμασία συγγένεια ἣτις ὑπάρχει μεταξὺ τοῦ ὑδρογόνου καὶ τοῦ ὀξυγόνου εἶναι τοιαύτη, ὥστε ὁ πάγος θ' ἀνάψῃ τὸ μέταλλον. Θὰ σὰς δείξω καὶ τοῦτο τὸ πείραμα διὰ νὰ ἰδῇτε πόσον τ' ἀποτελέσματα δύνανται νὰ τροπολογῶνται ὑπὸ τῶν περιστάσεων. Ἰδοὺ τὸ ποτάσιον καίει εἰς τὸν πάγον, καὶ παράγει ὡς μικρὸν ἡφαίστιον.

Εἰς τὴν προσεχῇ ἡμῶν συνδιάλεξιν, ἀφ' οὗ σὰς εἰδείξα τὰς ἀνωμαλίας ταύτας, καθήκόν μου θὰ θεωρήσω νὰ σὰς ἐξηγήσω ὅτι κἀνὲν τῶν ἀλλοκοτῶν καὶ παραδόξων τούτων φαινομένων, καμμία τῶν ἐκτάκτων καὶ ἐπιβλαβῶν τούτων ἐνεργειῶν δὲν παράγεται ὅταν καίωμεν ὀχι μόνον ἐν κηρίον, ἀλλὰ καὶ τὸ φωταέριον τῶν πόλεων, καὶ οἶαν δῆποτε καύσιμον ὕλην τῶν ἐσίων, σεδόμεναι τοὺς νόμους οὓς διαγράφει ἡμῖν ἡ φύσις.

A. P. ΡΑΓΚΑΝΗΣ.

*Ἐπειτα συνέχισα.

ΟΙ ΜΕΛΛΟΝΥΜΦΟΙ ΤΗΣ ΣΠΙΤΖΕΒΕΡΓΗΣ

Συνέχεια (ὁρί. σελ. 613).

6'

Παρήλθον οὕτω δύο ἑβδομάδες, καθ' ἃς ἐξηκολούθει νὰ πλῆῃ ἡ *Ρόζα Μαρία*. Ἡ ἀτμοσφαῖρα ἦτο ἥδη ψυχροτέρα ἀφ' οὗτου εἶχον περάσει τὴν νῆσον τῶν ἄρκτων (Βέρρεν-Βιλανδ), ἣτις φαίνεται οἷονεῖ ἀποκεκομμένη ἀπὸ τῆς Σπιτζεβέργης καὶ ἦν ἀνεκάλυψεν ὁ Ὀλλανδὸς Βάρεντζ. Ὅτε διήρχετο ἐκεῖθεν τὸ πλοῖον, ὁ Μαρσέλ, προσπαθὼν νὰ διακρίνῃ τὴν μαύρην τῆς νήσου κορυφὴν, ἣν ὁ Βάρεντζ ὠνόμασε Ἰάμμερσβεργ, ἦτο ἕως τῆς ἀθλιότητος, ἐνεθυμήθη ὅτι ἐκεῖ ὀλίγον ἔλειψεν ὁ μέγας Νέλσον νὰ γείνῃ βορὰ ἄρκτου. «Ὅπόσον διαφορετικὴ ἔσως θὰ ἦτο τὰ νῦν ἡ τύχη τῆς Γαλλίας, διελογίζετο, ἀνὲν αὐτῇ τῇ ἀρχῇ τοῦ σταδίου τοῦ ὁ ἥρωις τοῦ Ἀβουκίρ καὶ τοῦ Τραπεζαλά, ὁ βάρβαρος καταστροφῆς τοῦ στόλου τῆς Κοπεγχάγης, ἤθελε συντριβῇ ὑπὸ τοῦς πόδας τοῦ υπερβορείου τέρατος!»

Πρῶτον τινὰ τὸ ἐν τῷ κοιτωνίσκῳ τοῦ πλοιάρχου θερμόμετρον κατέβη αἰφνης πολλοὺς βαθμούς. Ὁ ἄνεμος ἤρχισε νὰ πνέῃ βίαιος καὶ ψυχρὸς καὶ ὀλίγον παρέκει ἐπαίνοντο ἐπιπλέοντες ὄγκοι ἐστρογγυλωμένοι, ὡς δέρματα λευκὰ ἐπὶ τῶν σκοτεινῶν κυμάτων.

— Ἀ ἂ! ἀνέκραξεν ὁ Τρομπὼν, δὲν σοῦ φαίνεται πῶς εἶνε κοπάδι; Μήπως κἀνένας καλὸς βοσκὸς τῆς Σπιτζεβέργης μᾶς φέροι κρέας; Καλῶς νὰ δρίσῃ. Ἦρχισα νὰ βαρύνωμαι τὰ ξύγγια τοῦ Κ. Βανσκέπ καὶ ἐπιθύμησα καμμίαν κοτελέτα.

— Καλὴ κοτελέττα, ἐννοια σου, ὑπέλαθεν ὁ Λάζ. Εἶνε οἱ πρῶτοι πάγοι αὐτοὶ ὅπου βλέπεις, φίλε μου. Ὡς εἶδὼ καλὰ πάμε, ἀλλὰ ἂν ἔλθουν καὶ οἱ δεῦτεροι! — Ἀν καὶ πολλὰ πολλάνκι γαλλικὰ πλοῖα ἐπλευσαν μέχρι τῶν πολικῶν χωρῶν, ἂν καὶ ἥδη κατὰ τὸν δέκατον ἑβδομον αἰῶνα αἱ γαλλικαὶ φρεγάται ἐφθασαν μέχρι τῆς Σπιτζεβέργης ἵνα υπερασπισθῶσι τοὺς γάλλους ἀλιεῖς κατὰ τῆς Ἀγγλίας καὶ τόσοι γάλλοι θαλασσοπόροι ἐξηρεύνησαν τὰ μέρη ἐκεῖνα, οὐδὲν ἦτον ἡ γαλλικὴ γλῶσσα δὲν δύνανται νὰ δηλώσῃ

ἐν ἐκ τῶν κυριωτέρων φαινομένων τῶν χωρῶν ἐκείνων εἰμὴ διὰ τῆς ἐκφράσεως *ἐπιπλέοντες πάγοι*. Οἱ Ἀγγλοι ἀπ' ἐναντίας διὰ δεκατεσσάρων διαφόρων ἐκφράσεων δηλοῦσι τὰ διάφορα σχήματα καὶ τὰς διαφόρους κινήσεις τῶν τοιούτων πάγων.

Ἡ *Ρόζα Μαρία* ὠλισθαίνειν ἐλαφρῶς τὸ πρῶτον μεταξὺ τῶν πάγων τούτων, οἵτινες ἐκυλινδοῦντο εἰς τὰ πλευρά της ὡς μεγάλαι σφαῖραι χιόνος ἢ ὡς ἀεροπόρα σφαιροειδέα καὶ κατ' ὀλίγον ἐτήκοντο τριβόμενοι πρὸς τὰ κύματα. Ἀλλὰ μετ' οὐ πολὺ συνήντησεν ἄλλους ὄγκους ὑψηλοτέρους καὶ πλατυτέρους, ὁμοίους πρὸς γρανίτην. Κατ' ἐκείνων ἦτο ἐπικινδυνὸν νὰ προσεράξῃ, δύο δὲ ναῦται τοποθετημένοι ἐκατέρωθεν τοῦ πλοίου κατεγίνοντο εἰς τὸ νὰ τοὺς ἀπομακρύνωσι διὰ μακρῶν δοράτων. Ἐνίοτε μάλιστα τῇ αἰτήσει τοῦ Λᾶξ, ὅστις ἴστατο εἰς τὸ πηδάλιον, ἡ *Ρόζα Μαρία* ἥλλαζε διεύθυνσιν ἵνα τοὺς ἀποφύγῃ.

Καθ' ὅλην τὴν ἡμέραν διήρκεσεν ἡ πολύμοχος αὕτη ἐργασία. Νέφη σκοτεινὰ ἐκάλυπτον τὸν οὐρανόν, τὰ ὅποια ποῦ καὶ ποῦ διεπέρα ἀκτίς τις ἡλίου, κιτρίνη ὡς ἔλασμα ὀρειχάλκου. Ἄνεμος δυνατὸς ἀνεσθῆκωνε τὰ κύματα καὶ ἐσύριζε διὰ μέσου τῶν ἱστίων. Ἀπ' ἄκρου ἕως ἄκρου τοῦ πλοίου ἤκούετο ὁ ἀπαίσιος ψιθυρὸς, ὁ τῶσον λυπηρὰν αἰσθήσιν ἐμποῖων εἰς ἐκείνους, οὗς οἱ γηραιοὶ ναυτικοὶ ὀνομάζουσι *ναῦτας τοῦ γλυκοῦ νεροῦ*, ἐτρίζε δὲ ὁλόκληρον τὸ σκάφος ὡς οἰκίαν ὑπὸ σεισμοῦ δοκιζομένην.

Ὁ Μαρσέλ παρετήρει μετὰ προσοχῆς ὅλας τὰς κινήσεις τοῦ πηδαλίου, ἐνίοτε δὲ συμμετεῖχε τῶν χειρισμῶν. Ἡ Καρίνα εἶχεν ἀποσυρθῇ εἰς τὸν κοιτῶνά της, ἐνίοτε δὲ μόνον ἀνέβαινεν ἐπὶ τοῦ καταστρώματος καὶ σιγῇ παρρηθεῖ τὸν ἄοκνον σύντροφόν της. Κατὰ τὴν πρώτην ταύτην τρικυμίαν κατεῖχε τὰς δύο νεαρὰς καρδίας ἅμα μὲν ἡ ἰδέα τῆς τιμῆς καὶ τοῦ καθήκοντος, ἅμα δὲ τὸ συναίσθημα τῆς ἐμπιστοσύνης. Καὶ ὁ Μαρσέλ καὶ ἡ Καρίνα χωρὶς νὰ τὸ νοῶσι ἤθελον νὰ βλέπωνται, ἀμφότεροι δι' ἐνὸς βλέμματος ἐκονώνουν πρὸς ἀλλήλους τὰ ἀγνά των αἰσθήματα.

Πρὸς τὸ ἐσπέρως ἔφθασαν πλησίον εἰς ὄγκον πάγου τεράστιον. Ἀπὸ τοῦ ὕψους τοῦ μεγάλου ἱστοῦ ὁ δέξτερκὴς ὀφθαλμὸς τοῦ γέρω Λᾶξ δὲν ἠδύνατο νὰ διακρίνῃ τὰς διαστάσεις του. Ἐν τῷ μέσῳ τοῦ ἀπεράντου τούτου παγεθῶνος (field) ἠνοίγετο ἀκανόνιστον πέρασμα ἐκτάσεως πέντε ἢ ἑξὶ μιλλίων, τὸ ὅποion ἐφαίνετο διευθυνημένον μακρὰν πρὸς δυσμὰς, πρὸς ἐκεῖνο ἀκριβῶς τὸ μέρος, ὅπου ἤθελεν ὁ *πιδύτης* νὰ διευθύνῃ τὸν πλοῦν. Ἀλλ' ὁ ἄνεμος ἦτο ἐναντίος καὶ πυκνὴ ὁμίχλη, ὅποιαν μόνον εἰς τὰς βορειοτάτας χώρας δύναται τις νὰ ἴδῃ, ἐπέπεσεν αἰφνης ἐπὶ τοῦ στερεώματος καὶ διὰ παχυτάτου πέπλου κατε-

κάλυψε καὶ θάλασσαν καὶ ὀρίζοντα. «Πλοῖαρχε εἰς τ' ἀνοικτὰ! ἐφώνησεν ὁ Λᾶξ. Ἄς στιγμὰρουν τὰ παντὰ. Δὲν ἤμποροῦμεν ἄλλο τίποτε νὰ κάμωμεν ὥς νὰ ξανοίξῃ αὐτὸς ὁ βρομώκαιρος.»

Ἡ ἐντολὴ τοῦ Λᾶξ ἐξετελέσθη. Καθ' ὅλην τὴν νύκτα ἡ *Ρόζα Μαρία* ἔμεινεν εἰς τὸ ἀνοικτὸν πέλαγος, ἀλλὰ χωρὶς ν' ἀπομακρυνθῇ τοῦ ἀνοικτοῦ περάσματος. Τὴν πρῶταν ἐπανῆλθε. Ὁ ἥλιος εἶχε διασχίσει τὰ νέφη καὶ ἠδύνατό τις πλέον νὰ διακρίνῃ καθαρά. Ὁ ἄνεμος ὅμως ἐξηκολούθει νὰ ᾔνε ἐναντίος, καὶ διὰ τοῦτο συγχάνικι ἠναγκάζετο τὸ πλοῖον ν' ἀλλάσῃ διεύθυνσιν.

Ὁκτὼ ἡμέρας διήρκεσεν ὁ διάπλους. Σπανίως μόνον ἐφαίνετο ὁ ἥλιος ἢ κατέπαυεν ὁ ἄνεμος, ἔπειτα πάλιν σκότος καὶ ἄνεμος καὶ χιὼν καὶ νέει χειρισμοί. Τρίς ἢ τετράκις τὸ πλοῖον διέκοψεν ἕνεκα τοῦ σκότους τὴν πορείαν του. Καὶ τότε οὐδαμοῦ ἐφαίνετο παρήγορον φῶς, οὐδὲν ἄστρον ἔλαμπεν εἰς τὸ στερέωμα. Δὲν ἤκουες εἰς τῆς ἀπαισίας ἐρήμου τὰ βάθη εἰμὴ τὸν μυκηθμὸν τῶν κυμάτων, ἅτινα συνετρίβοντο ἐπὶ τῶν πάγων ὡς ἐπὶ θράχων γρανιτικῶν καὶ, ἐνίοτε, τὴν δζεῖαν ρωνὴν ἀγρίου τινὸς πτηνοῦ ἢ τὸ στέναγμα μικρᾶς φώκης ἀναζητούσης τὴν μητέρα.

«Τί πέρασμα! ἔλεγεν ὁ Βλονδῶ, *longo y estrecho como anno malo*, μακρὸν καὶ στενὸν ὅσον τὸν κακὸν χρόνον!» Καὶ ὅμως δὲν εἶχε διαταραχθῇ ἡ ἡρακία τῆς ψυχῆς του· ἐκάπνιζε μόνον ὀλίγον πλείοτερον τοῦ συνήθους. «Ὁ καπνὸς, ἔλεγεν, εἶνε ὁ φίλος τοῦ ἀνθρώπου. Ὅσοι τὸν κατηγοροῦν δὲν ἠξεύρουν οἱ ἀνόητοι πόσον εἶνε χρήσιμος εἰς τὸν ναύτην.»

— Προσβευτὴς τις ὁ Ἰωάννης Νικὸτ, τῷ εἶπεν ἡμέραν τινὰ ὁ Μαρσέλ, τὸν εἰσήγαγε πρῶτον εἰς τὴν Γαλλίαν, εἰς δὲ τὴν Ἀγγλίαν ὁ ἔνδοξος εὐπατρίδης Βάλθερ Ράλαιγ.

— Προσβευτὴς καὶ εὐγενής! Ἐχει λοιπὸν τίτλους εὐγενείας καὶ ὁ καπνός. Εὖγε Νικὸτ καὶ Ράλαιγ. Πρὸς τιμὴν σας θὰ καπνίσω αὐτὴν τὴν πίπαν καὶ οὐδέποτε θὰ λησμονήσω τὸ ὄνομά σας.

Ὅταν δὲν εἶχεν ὑπηρεσίαν ὁ Μαρσέλ ἐλάμβανεν παρὰ τῆς Καρίνας τὴν ἄδειαν νὰ μένῃ μετ' αὐτῆς εἰς τὸ ἐστιατόριον. Ἐκεῖ παρὰ τὴν θερμάστραν, ἐν ᾗ ἐκαίοντο γεάνθηρες καὶ ὑπὸ τὸ φῶς κρεμαστοῦ λύχνου, δν ἔσειεν ἀδικήτως ἡ θαλασσοταραχὴ, ἀνεγίνωσκον ἢ συνδιελέγοντο.

Ἐν τῷ μέσῳ τῶν πάγων οἵτινες περιέσφιγγον τὸ πλοῖόν των, ὁμίλουν περὶ τῶν ὠραίων τῆς Γαλλίας ἢ τῆς Σουηδίας κοιλάδων, ὑπὸ βαρὺν καὶ ὀλοσκότεινον οὐρανὸν ἐνεθυμοῦντο τὸ λαμπρὸν φῶς καὶ τὰς πορφυροχρόσους ἀκτῖνας τῶν μεσημβρινῶν χωρῶν. Ἦκουον νὰ συγκρούωνται οἱ ἄνεμοι καὶ νὰ στενάζωσι συντριβόμενα τὰ κύματα καὶ ἀνεγίνωσκον ἀρμονικὰς τροπὰς δὲν ἠξεύρω τίνας ποιητοῦ... Πολλὰκις ἐκρύωνεν ἡ κόρη καὶ ἐπλησίαζε πλείοτερον εἰς τὴν θερμά-

στραν και περιετυλίσσετο κάλλιον με τὸν ἐπεν-
δύτην της, ἀλλ' ὅταν ἐβλεπε τὸν Μαρσέλ ν' ἀ-
νησυχῇ διὰ τὰ κινήματα ταῦτα, ἤρχιζεν νὰ γελά
καὶ ἐντρέπετο διότι ἦτο τόσο δύσριγος.

Εἰς τὴν Σπιτζεβέργην τὸ θέρος οὐδέποτε ἀ-
ναβάνει τὸ θερμόμετρον πλέον τῶν δύο ἢ τριῶν
βαθμῶν ὑπὲρ τὸ μηδενικόν. Ἀλλ' ὁ τότε πνέων
βόρειος ἀνεμος τὸ εἶχε κάμει νὰ καταβῇ πέντε
βαθμοὺς κάτω τοῦ μηδενικοῦ.

Ἐν τοσούτῳ ὁ Λάζ καθήμενος πλησίον εἰς
τοὺς ναύτας ἔλεγεν εἰς αὐτοὺς ὅτι ἡ πρώτη αὕτη
δυσκολία δὲν ἔπρεπε νὰ τοὺς ἀποθαρρύνῃ, ὅτι
τὸ πέρασμα, τὸ ὅποιον διήρχοντο, τοὺς ἤγε
πλησίον εἰς τὴν ἀκτὴν, ἐνθα θὰ ἦτο πλέον εὐ-
κολος ὁ πλοῦς, ὁ καιὸς εὐνοϊκὸς καὶ πιθανὸν
θὰ ἔκαμνον λαμπρὰν ἀλίσιν.

Οἱ πλείστοι ἤκουον ἡσυχοὶ καὶ εὐέλπιδες. Ὁ
Τρομπὼν ἐβλασφῆμαι καὶ ἐψιθύριζε.

Τὴν ὀγδόην ἡμέραν εἶχον πλέον ἐντελὲς διέλ-
θει τὸ πέρασμα καὶ εὐρίσκοντο εἰς τὸ ἀνοικτὸν
πέλαγος. Ὡς ὁ γέρων Λάζ εἶχε προείπει ὁ και-
ρὸς ἦτο καλλίτερος, ὁ οὐρανὸς αἴθριος καὶ ἐφαί-
νετο μακρὰν ἀμυδρῶς λευκὴ γραμμὴ, ἡ κορυφὴ
τῶν χιονοσκεπῶν ὄρεων τοῦ Bell-Sound.

Οἱ ἄνδρες τοῦ πληρώματος ὄντες κατὰκοποι
ἴσταντο ἀκίνητοι ὁ εἰς παρὰ τὸν ἄλλον, τυλιγ-
μένοι με τοὺς μανδύας των, ἄλλοι κοιμώμενοι,
ἄλλοι σιγῆλοι.

«Τί διαβολοτέχνη! ἀνέκραξεν ὁ Τρομπὼν μετὰ
φωνῆς ἀγρίας, νὰ πάρῃ ὁ διάβολος τοὺς Ἀγγλους!
Αὐτοὶ εἶνε οἱ αἵτιοι ὅπου κυλιοῦμαι ἐγὼ τώρα
εἰς αὐτὴν τὴν θάλασσαν! Ἄν δὲν ἐμπόδιζον τὸ
ἐμπόριο τῶν νέγρων, τὸ ἐντιμότερον ἐμπόριο
ὅπου εὐρίσκεται, θὰ ἤμουν τώρα εἰς τὴν Ἀφρικὴν
εἰς τὰς Ἀντίλλας, θὰ εἶχα ζήτη καὶ παρὰδες
τώρα....»

Ἐν ᾧ ἔλεγε ταῦτα ἀναμιμνησκόμενος τὸ πα-
λαιὸν του ἔργον, εἶδε πλησίον του τὸν Φρισκὲ
κρατοῦντα ἀγγεῖον πλήρες καπνίζοντος καφρέ.
«Ἐλα ἐδῶ, μικρέ μου», τῷ εἶπε με γλυκύτητα.

Ὁ ναυτοπαῖς ἐπλησίασε.

— Εἶσαι καλὸ παιδί, Φρισκὲ! τὸ μάτι σου εἶνε
ὅλο σπέρτο καὶ τὸ πρόσωπό σου μοιάζει ὅσον τὸ
μῆλο. Σὲ μαλώνω καμμίαν φορὰ, ἀλλὰ διὰ τὸ
καλὸ σου. Τί ἔχεις αὐτοῦ, καφρέ; Δός μου ἡλι-
γάκι, παιδί μου, θὰ μοῦ κάμῃ καλὸ.

— Δὲν ἤμπορῶ, ἀπήντησεν ὁ Φρισκὲ, εἰς θν
ἐκαμνον ἐντύπωσιν ὁ καλὸς τρόπος τοῦ Τρομπὼν,
εἶνε ὁ καφρὸς τῆς Κυρίας Καρίνας, ἡ ὁποία με
περιμένει.

— Δός μου ἡλιγάκι σοῦ λέγω!

Ὁ Φρισκὲ ἐντρομος ἤθελε νὰ φύγῃ

«Ἄ! φειδάκι, τῷ λέγει ὁ Τρομπὼν, λαμβά-
νων αὐτὸν με τοὺς χονδρούς του δακτύλους ἀπὸ
τοῦ βραχίονος, φείγεις, δὲν σέβεται τοὺς μεγα-
λητέρους σου, νομίζεις ὅτι κάτι εἶσαι ἐπειδὴ ἔ-
χεις τὸ σκυλάκι αὐτῆς τῆς γυναικὸς καὶ τοῦ

κύρ Μαρσέλ. Καλὰ! Πάρε λοιπὸν διὰ σέ, πάρε
διὰ τὸν ὑποπλοίαρχον, πάρε διὰ τὴν κυρά σου,
πάρε. Κλαῖς, δειλέ. πάρε καὶ διὰ
τὰ κλάματά σου.» Καὶ ταῦτα λέγων ἐκολάριζεν
ἐπὶ τῆς παρειᾶς τὸ δυστυχὲς παιδίον, τὸ ὅποιον
ἐκλαίεν ἐλεεινὰ καὶ προσεπάθει νὰ διαφύγῃ ἀπὸ
τῶν χειρῶν τοῦ ναύτου. Ἀλλ' ἐν τῇ πάλῃ ταύτῃ
ἔπεσε κατὰ γῆς. Τότε ὁ Τρομπὼν ἐπέπεσε πάλιν
καὶ ἐκτόπα ὡς μανιώδης· ἐνόμιζέ τις ὅτι βε-
βαίως θὰ ἐφόνευε τὸν δυστυχὲ Φρισκὲ. Οὗτος ἐ-
ξηκολοῦθει νὰ κραυγάζῃ γοερῶς, ἕως οὗ ἤκουσεν
εἰς τὸ ἄλλο ἄκρον τὰς κραυγὰς ὁ Μαρσέλ, ὅστις
τότε ἐμελέτα τὸν χάρτην τῆς Σπιτζεβέργης, καὶ
ἔτρεξε νὰ ἴδῃ. . . Ἐδῶς ἤρπασεν ἀπὸ τοῦ λαίμο-
δέτου τὸν μανιώδη ἐκείνον καὶ τὸν ἔρριψε τρία
βήματα μακρὰν ὡς κορυὸν δένδρου, ἔπειτα ἔ-
λαθεν εἰς τὰς ἀγκάλας του τὸν ναυτοπαῖδα καὶ
ἐπέστρεψεν εἰς τὸν κοιτωνίσκον του.

Ὁ Τρομπὼν ἡγέρθη τεταπεινωμένος καὶ μέ-
νεα πνέων.

Πλησίον του ἔκειτο μοχλὸς ἐργάτου (μπο-
τζεργάτου)· τὸν ἔλαβε, καὶ με αὐτὸν ἤθελσε νὰ
καταδιώξῃ τὸν Μαρσέλ, ἀλλ' ὁ Δαμπελὲν καὶ
Φρανσουά τὸν ἐσταμάτησαν καὶ ἄλλοι δὲ ναῦται
μετὰ σπουδῆς παρεκώλυσαν τὸ κίνημα τοῦ Τρομ-
πὼν.

— Καλὰ, εἶπεν ἐκεῖνος, δὲν θέλω νὰ τὰ βάλῃ
με ὅλους σας, ἀλλὰ, μὰ τὴν πίστιν μου, ἀπὸ τὰ
χέρια μου θὰ περάσῃ.

Καὶ ταῦτα εἰπὼν ἀπεσφόρη ὡς τίγρις πορευο-
μένη νὰ κρύψῃ ἐν τῷ σκότει τὰ τραύματά της,
καὶ καθ' ὅλην τὴν ἡμέραν λέξιν δὲν ἐπρόφερε τὸ
στόμα του.

Ὁ Μαρσέλ παρέδωκε τὸν ναυτοπαῖδα εἰς τὴν
Καρίναν καὶ διηγῆθη εἰς αὐτὴν τὸ συμβάν.

— Θεέ μου, Θεέ μου, ἀνέκραξεν ἐκεῖνη, εἶνε δυ-
νατὸν νὰ ὑπάρχωσιν ἄνθρωποι τόσο βάρβαροι!
Ἐννοια σου, παιδί μου, μὴ κλαῖης, θὰ σὲ θερά-
πεύσωμεν καὶ θὰ σὲ προστατεύσωμεν.»

Ταῦτα δὲ εἰπούσα ἔχυσε ψυχρὸν ὕδωρ εἰς λε-
κάνην, ἐνέβαψεν εἰς αὐτὴν κομμάτιον πανίου, ἔ-
πλυε τοὺς κροτάφους τοῦ Φρισκὲ, τῷ ἔκοψε τὰ
μαλλία ἐκεῖ, ἐνθα ἔρρεε τὸ αἷμα, τῷ ἔδωκε νὰ
πίῃ ὀλίγον οἶνον διὰ νὰ συνέλθῃ καὶ ἀφ' οὗ ἐπέ-
δεσε τὰς πληγὰς του τὸν ἐκάθισε πλησίον εἰς
τὴν θερμάστραν.

Ἄν τὴν ἐβλεπες ἐκτελοῦσαν μετὰ τόσης φρον-
τίδος καὶ ἀκριβείας πάντα ταῦτα, θὰ ἔλεγες ὅτι
εἶνε νεκρά Ἀδελφὴ τοῦ Ἐλέους ἐν τῇ ἐξασκήσει
τοῦ ἱεροῦ τῆς ἐπαγγέλλματος.

Ὁ Μαρσέλ τὴν παρετήρει μετὰ τρυφερᾶς συγ-
κινήσεως, ἀπερίοριστος δὲ ἦτο ἡ εὐγνωμοσύνη ἣν
πρὸς αὐτὸν ἐδείκνυε τὸ ὄφρ' αὐτόν.

— Κακὴ δουλειά, εἶπεν ὁ πλοίαρχος πρὸς τὸν
Μαρσέλ, ὅτε ἔμαθε πάντα ταῦτα· ἐφάρθηκε ὡς
τίμιος ἄνθρωπος, ἀλλὰ θὰ ἐμπλέξης με αὐτὸ τὸ
θηρίον. Ἐγὼ πταίω! ἔπρεπε νὰ ἀντισταθῶ εἰς

τὴν ἐπιμονὴν τοῦ Κ. Βανσέπ καὶ νὰ μὴ δεχθῶ αὐτὸν τὸν ἀγριάνθρωπον εἰς τὸ πλοῖον.

— Μὴ σὰς μέλει, ἀπήντησεν ὁ ὑποπλοίαρχος· εἶνε μόνος τοῦ εἶδους τοῦ ἐδῶ μέσα καὶ εὐτυχῶς ἔχομεν ἀνθρώπους νὰ μᾶς βοηθήσουν κατ' αὐτοῦ.

— Ἐλπίζω, ἀλλὰ πρέπει ὅπως δὴ ποτε νὰ προσέχητε!

— Μείνατε ἥσυχος. Αἰσθάνομαι ἱκανὰς τὰς δυνάμεις μου διὰ νὰ ὑπερασπίσω τὸν ἑαυτόν μου. Ἀλλ' ἰδοὺ, ἔρχεται ὁ Ἀλέξ' φαίνεται ὅτι ἔχει τι σπουδαῖον νὰ μᾶς ἀναγγεῖλῃ.

XAVIER MARMIER

Miles τῆς Πολυτελὲς Ἀκαδημίας.

*Ἐπὶ αὐτῇ συνήχθη.

Ἡ ἐπομένη πραγματεία ἰδημοσιεύθη ὑπὸ τοῦ Δ^{ου} Dugrenfort ἐν τῷ «Ἡμερολόγιῳ τοῦ γερμανικοῦ κράτους» τῷ ἐκδομένῳ ὑπὸ ἐταιρίας ἐκ 4000 μελῶν ἀπαρτιζομένης, καὶ σκοποῦσης τὴν διάδοσιν γνώσεων πρὸς ἀνάπτυξιν τοῦ λαοῦ. Τὴν μετέφρασεν τῆς καλῆς ταύτης πραγματείας, γραφείσης κατὰ τὸ πρῶτον ἡδὴ ἔτος, ὀφείλομεν εἰς τὸν κ. Σ. Μηλιαράκη· ἐκρίνανεν δὲ ὠφέλιμον τὴν δημοσίευσιν αὐτῆς διότι συνεχῶς ἀναγιγνώσκουσι εἰς τὰς ἐφημερίδας, ὅτι ἡ νόσος εὐλογίᾳ κατὰ μικρὰ· ἐστὶς νέμεται διάφορα ἐκαστοτε μέρη τῆς Ἑλλάδος. Σ. τ. Δ.

Ο ΝΕΟΣ ΠΕΡΙ ΕΜΒΟΛΙΣΜΟΥ ΝΟΜΟΣ ΤΗΣ ΠΡΩΣΣΙΑΣ

Ἐπάρχουσι πολλὰ νόσοι ἐγγχεράττουσαι βαρύνουσαι, ἐστὶν ὅτε δὲ καὶ ἀνεξελείπτως τὰ ἔχνη τῆς διαβίωσός των ἐπὶ τοῦ ἡμετέρου σώματος. Οὕτως αἱ χοιράδες (κοιν. χελώνια), ἡ ἀρθρίτις (κ. ρευματισμός, ποδάγρα), ὁ καρκίνος, ἐξανθήματα τινα, διακθεύουσιν οὐχὶ σπανίως κάκιστα τὸ ἡμέτερον δέρμα, τὰς σάρκας καὶ τὰ ὅσθα, καὶ διαστρέφουσι τὴν ὡραίαν τῶν μελῶν τοῦ σώματος συμμετρίαν. Ἡ χειρίστη ὁμῶς πασῶν τῶν νόσων, ἡ προσβάλλουσα τὰ τε ἔσω καὶ ἔξω τοῦ ἀνθρωπίνου σώματος, εἶνε ἡ εὐλογία. Ἡ νόσος αὕτη ἡ τέως θεωρουμένη ὡς ἀποβαλοῦσα τὸν ἐπίφοβον καὶ τρομερὸν αὐτῆς χαρακτήρα, κατὰ τὸν τελευταῖον γαλλο-γερμανικὸν πόλεμον ἐπεχείρησε νέαν καταστρεπτικὴν ὁδοιπορίαν περὶ ὅλην τὴν οἰκουμένην. Διὸ καὶ ἀπαντῶμεν πάλιν ἐν ταῖς ὁδοῖς στήρι διεσπαρραγμένους καὶ βοθριοειδῶν προσώπων, ἅτινα οἱ γέροντες ἐξ ἡμῶν ἀναμνησκόμεθα ὡς καθημερινὰ συναντήματα τῆς νεανικῆς αὐτῶν ἡλικίας.

Ἐν τῇ ἱστορίᾳ τῶν νόσων τῆς ἀνθρωπότητος τὸ περὶ εὐλογίας ζήτημα εἶνε ἐκ τῶν ἀρχαιοτάτων καὶ δεινοτάτων. Οὐδεμία ἄλλη νόσος, οὔτε πόλεμος ἐπιφέρει μεγαλύτερον καύτης ὄλεθρον. Ὁ ἀριθμὸς τῶν θυμάτων τῆς κατὰ τὰ ἔτη 1870—72 ὑπολογίζεται εἰς πλείονα τῶν 400,000 μόνον ἐν Γερμανίᾳ.

Ἡ Κίνα καὶ αἱ ἀνατολικαὶ Ἰνδίαι θεωροῦνται ὡς αἱ ἀρχικαὶ οὐχ ἥττον δὲ καὶ ὡς αἱ σημεριναὶ παραγωγαὶ τῆς νόσου ἐστίν. Ἡ Εὐρώπη γινώσκει τὴν εὐλογίαν ἀπὸ τῶν μέσων τοῦ ΣΤ' αἰῶνος,

ἡ δὲ Ἀμερικὴ κτύπησε νὰ δεχθῇ αὐτὴν ὅπως καὶ ἄλλα τοιαῦτα φιλοδορήματα περὶ τὸ 1518. Αὐτόθι δὲ, ἐπανειλημμένως ἐπιδημήσασα ἡ εὐλογία, ἐπὶνεγκε φοβερωτάτας καταστροφάς, ἐξαφανίσασα ὁλοκλήρους φυλάς ἰθαγενῶν· μόνον ἐν Μεξικῷ κατὰ τὸ ἔτος 1520 ἀφῆρπασε περὶ τὰ 3,000,000 ἀνθρώπων. Κατὰ τὸν III' δὲ αἰῶνα ἡ ἐτήσια διὰ τῶν εὐλογίων προξενουμένη ἀπώλεια τῶν ἀνθρώπων μόνον ἐν Εὐρώπῃ ὑπολογίζεται κατὰ μέσον ὅρον εἰς ἡμισὺ ἑκατομμύριον, δηλ. εἰς ἀριθμὸν ἴσον περίπου πρὸς τοὺς ἐπὶ τῶν ἐπιδημιῶν τῆς χολέρας ἀφαρπαζομένους. Παρατηρητέον δ' εἰς ταῦτα, ὅτι τότε ἡ Εὐρώπη ἦτο ἀραιῶς κατοικημένη, μόλις ἀριθμοῦσα τὰ δύο τρίτα τῶν σημερινῶν αὐτῆς κατοίκων.

Εἰς τί συνίσταται ἡ οὐσία τοῦ ἰοῦ ἡ δηλητηρίου τῆς εὐλογίας καὶ πῶς εἰσδύει εἰς τὸ σῶμα μας μένει ἀνίγνωστο. Ἀρέντες τὰς ὑποθέσεις, ἂν ἡ οὐσία αὕτη συνίσταται εἰς κύτταρα μικροσκοπικῶν παρασιτικῶν ὁργανώσεων, τῶν κληθεῖσιν μικροκόκκων κατὰ Hallier, ἢ ἄλλων ὁργανικῶν πλασμάτων κατὰ K. Weigert καὶ Ferd. Cohn, ἐξετάσωμεν ἀκριβέστερον τὰ τῆς εὐλογίας.

Τῆς νόσου ταύτης διακρίνομεν τρεῖς ἰδίαις μορφαίς, τὴν γνησίαν εὐλογίαν, τὴν τροποποιημένην καὶ τὴν ψευδῆ ἢ ἀντιμεμολογίαν, καὶ θεωροῦμεν πάσας ὡς τρεῖς διαφόρους ἀλλήλων νόσους. Περὶ τῆς τελευταίας δὲν ἐπεσθῆσαν ἔχει τοῦδε οἱ ἱατροὶ ἂν ἔχῃ κοινόν τι μετὰ τῆς γνησίης εὐλογίας, καίτοι ἀμφοτέραι τὰ μέγιστα ὁμοιάζουσιν ἐξωτερικῶς.

Ὡς πρὸς τὴν γνησίαν δὲ καὶ τὴν τροποποιημένην εὐλογίαν ἐγένετο παραδεκτὸν, ὅτι κατὰ τὴν σφοδρότητα καὶ διάρκειαν τῆς πορείας αὐτῶν εἰσὶ διάφοροι μορφαὶ τῆς φοβερᾶς ἐκείνης νόσου τῆς χαρακτηριζομένης διὰ πυρετοῦ καὶ δι' ἀπείρων ἐφ' ὅλου τοῦ δέρματος ἐκφυομένων ἐμπύων φυσαλίδων, προπάντων δὲ διὰ τῆς μεγάλης αὐτῆς μολυσματικότητος ἢ κολλητικότητος. Διότι μόλις συμβῇ κρούσμά τι ἐν τινι τόπῳ καὶ πάραυτα νέον ἀναφαίνεται εἰς τὰ πέριξ, ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ προσβληθέντος, οὐχὶ σπανίως δὲ εἰς τὸ ἀντίθετον ἄκρον τῆς ὁδοῦ ἢ τὸ ἐγγὺς χωρίον. Τίς δύναται πάντοτε νὰ παρακολουθήσῃ τὸ παλύπετον νῆμα τοῦ μολυσμοῦ, τὰς ἑλῶς ἰδιαιτοῦσας ὁδοὺς τῆς ἐπιμιξίας; Τὰ κρούσματα αὐξάνονται μέχρις οὗ μολυνθῇ μέγας κύκλος· ὁ κοινωνὸν μετὰ νοσοῦντος καὶ ἔχων διάθεσιν πρὸς τὴν νόσον ταύτην, προστίθεται εἰς τὸν ἀριθμὸν. Οὕτως ἀφ' ἐνὸς καὶ μόνου οἴκου ἢ ἀφ' ἐνὸς προσώπου εἶνε δυνατόν, εὐνοϊκῶν οὐσῶν καὶ τῶν περιστάσεων, νὰ ἐπεκταθῇ ἡ νόσος εἰς μεγάλην περιφέρειαν. Μέγαν ὄλεθρον ἐπιφέρει ἡ εὐλογία εἰς τὰ θηλάζοντα βρέφη, οὕτως ὥστε ἐξ 100 μὴ ἐμβολισθέντων καὶ προσβληθέντων ἐναπομένει μόνον τὸ ἥμισυ. Μετ' αὐτὰ ὑπόκεινται εἰς τὴν προσβολὴν πρόσωπα μεσόκοπα, ὡς ἐπὶ

τὸ πολλὸ ἐγκυοὶ καὶ λεγῶ, γυναῖκες πλείοντον τῶν ἀνδρῶν γέροντες ὑπὲρ τὰ 50 γεγονότες σπανιώτερον.

Τὸ φάσμα τῆς τροποποιημένης ἢ νόσου εὐλογίας (εὐλογιοειδοῦς) εἶνε ἐλπίς, ὅτι θὰ ἐκλίπη ποτὲ ἀπὸ τῶν συγγραμμάτων τῆς ἐπιστήμης. Μετὰ τὴν ἀνακάλυψιν τοῦ Ἰεννέρου ἐνόμισαν οἱ ἄνθρωποι, ὅτι ἐθριάμβευσαν κατὰ τῶν εὐλογίων. Ὅταν ὅμως μετὰ παρέλευσιν ἐτῶν τινῶν ἤρξαντο ἀναφαινόμενα εἰς ἡδὴ ἐμβολισθέντας πρῶτον μὲν σποράδην, εἶτα δὲ πυκνότερον ἐξανθήματα ἀξιοσημειώτου ὁμοιότητος πρὸς τὰ τῆς εὐλογίας εἶπον πρὸς τιμὴν τοῦ ἐμβολισμοῦ διὰ δαμαλίδος, ὡς θέλομεν ἰδεῖ κατωτέρω, ὅτι ταῦτα πρέπει νὰ θεωρηθῶσιν ὡς ὅλως νέα δῆθεν νόσος. Οἱ ἱατροὶ κατέφυγον εἰς λεπτομεροστάτας διακρίσεις, διαιρέσαντες μίαν καὶ τὴν αὐτὴν νόσον εἰς δύο. Τὸ ἀληθὲς εἶνε ὅτι ὁ ἐμβολισθεὶς διὰ δαμαλίδος δὲν εἶνε ἐξησφαλισμένος διὰ παντὸς τοῦ βίου κατὰ τῶν εὐλογίων μετὰ παρέλευσιν ἀορίστου ἀριθμοῦ ἐτῶν προσκτᾶται ἐκ νέου τὴν εὐπάθειαν εἰς προσβολὴν, ἡπιωτέραν ὅμως, ἅτε τοῦ σώματος διεθλόντος ἡδὴ τεχνητῶς διὰ τοῦ ἐμβολισμοῦ προσμοιᾶν νοσηρὰν ἐπεξεργασίαν. Ἡ ἀσφαλεστέρα ἀπόδειξις τῆς ὁμοιότητος τῶν ἀνωτέρω μορφῶν τῆς εὐλογίας εἶνε τὸ ὅτι αἱ καλούμεναι νόθοι εὐλογίαι συμβαίνει οὐχὶ σπανίως νὰ ἔχωσιν ἑλκῶσιν θανατηφόρον, καὶ ἀναπτυσσόμεναι, εἴτε εἰς ἐμβολισθέντας εἴτε εἰς μὴ, προκαλοῦσι διὰ τοῦ μολυσμοῦ ὅλα τὰ συμπτώματα καὶ πλήρη τὴν κακοήθειαν τῶν γνησίων εὐλογίων.

Τὴν τρίτην μορφήν τῆς εὐλογίας, τὴν ἀνεμοεὐλογίαν, ὑπέστησαν ἴσως οἱ πλείστοι τῶν ἀνθρώπων. Ἡ νόσος εἶνε ἐκ τῶν συχνοτέρων τῆς παιδικῆς ἡλικίας, καίτοι δὲ μολυσματικὴ, εἶνε τοσοῦτον καλοήθης ὥστε οὐδεὶς ποτε ἀπέθανεν ἐξ αὐτῆς, ὅλη δὲ ἡ θεραπεία συνίσταται εἰς τὴν ἀπαγόρευσιν τῆς ἐξόδου τῶν παίδων ἀπὸ τοῦ δωματίου.

Ὅπως εἵπομεν ἀνωτέρω οἱ ἱατροὶ ἀποροῦσιν εἰς ποῖαν κλάσιν νὰ τάξωσι τὴν πρᾶξιν ταύτην νόσον. Τὸ συμπέρασμα, ὅτι ἡ ἀνεμοεὐλογία οὐδὲν τὸ κοινὸν ἔχει πρὸς τὰς γνησίας εὐλογίας, τὰς στενάς αὐτῆς συγγενεῖς, διότι προσβάλλει ἀδιακρίτως ἀνεμβολιστοὺς τε καὶ προσφάτως ἐτι ἐμβολισμένους, ἀποβάλλει τὴν ἀποδεικτικὴν αὐτοῦ δύναμιν ἐὰν σκεφθῶμεν ὅτι ἐν τῇ ὁργανισμῷ τῶν ζώων ἐν γένει μία καὶ ἡ αὐτὴ νόσος δύναται νὰ ἐπαναληφθῇ εἴτε καθ' ὅλην τὴν ὄντας αὐτῆς εἴτε καὶ ὅλως ἐξασθενωμένη. Ἐτι μᾶλλον δὲ φαίνεται συνηγοροῦν ὑπὲρ τῆς στενωτέρας ὁμοιότητος ὅλων ἐν γένει τῶν μορφῶν τῆς εὐλογίας τὸ πολλακίς παρατηρηθὲν γεγονός, ὅτι εἰς αἰθούσας νοσοκομείων περιπτώσεις ἀσήμενοι ἀνεμοεὐλογίας προεκάλεσαν τὴν ἐκρηκτικὴν γνησίων εὐλογίων.

Αὕτη αὐτὴ δὲ ἡ δοξασία τῆς στενῆς συγγενείας ὅλων τῶν μορφῶν τῆς εὐλογίας παρέσχε τὸ ἐνδόσιμον εἰς τοὺς ἐπιστήμονας νὰ κλύωσι διὰ παντὸς τὴν δύναμιν τῆς κακοήθους ταύτης νόσου. Δὲν θὰ προκαλέσῃ ἀρά γε, εἶπον οὗτοι καθ' ἑαυτοὺς, ἐλαφροτέραν μορφήν εὐλογίας ὁ ἐμβολισμὸς διὰ λέμφου λαμβανομένου ἐξ ἡπιωτέρας μορφῆς εὐλογίας, γινόμενος εἰς ἄνθρωπον μὴ προσβληθέντα ἐτι ἐκ ταύτης, καὶ δὲν θὰ προφυλάξῃ ἐπομένως τὸ σῶμα κατὰ τῆς προσβολῆς ὑπὸ μορφῆς εὐλογίας κινδυνώδους;

Ἐν Περσίᾳ, Ἰνδίᾳ καὶ Κίνᾳ ἡ θεωρία αὕτη ἐπακράτει πρὸ πολλοῦ. Ἐν τῇ τελευταίᾳ δὲ χώρα οἱ ἱατροὶ ἐξεπέλουν τὸν ἐμβολισμὸν ἐνθρόνιστες ἐν τῇ μὲν τῶν ἀνθρώπων βάρβαρᾳ ἐμπεποτισμένον δι' εὐλογιώδους ὕλης. Κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ παρελθόντος αἰῶνος ἔλλην ἱατρός, ὁ Ἐρμάνουηλ Τιμόνης, εἰσήγαγε τὸν ἐμβολισμὸν δι' ἀνθρώπων εὐλογίων εἰς Κωνσταντινούπολιν. Ἡ σύζυγος τοῦ τότε ἀγγλοῦ πρεσβευτοῦ Λαΐδου Worthly Montague, λαβοῦσα γνῶσιν τοῦ πράγματος δὲν ἐφοβήθη δοῦσα νὰ ἐμβολισῶσι τὰ τέκνα τῆς τέκνα (κατὰ τὸ 1720). Μετὰ δὲ τὸ εὐτυχὲς ἀποτέλεσμα τοῦ ἐμβολισμοῦ ἐκήρυξε τὸν ἑαυτοῦ αὐτοῦ μετ' ἐνθουσιασμοῦ ἀντηχῆσαντος καθ' ὅλην τὴν Εὐρώπην.

Ἐντούτοις δὲν δύναται τις νὰ δισχυρισθῇ, ὅτι ὁ ἐμβολισμὸς ἐρρίζωσεν εἰς ὅλα τὰ στρώματα τοῦ λαοῦ διετηρήθη ἀληθῶς μόνον εἰς μερίδα τινα ἀνεπτυγμένων καὶ εὐπόρων. Ἀλλ' ἦτο καὶ τὸ προφυλακτικὸν μέσον κινδυνώδες. Κατὰ τὴν ἀπογραφὴν τοῦ Heusler ἐκ 400 εὐλογιώντων

1. Χάριν τῶν Ἑλλήνων ἀναγνωστῶν σημειοῦμεν ὅδε τὰ ἐξῆς περὶ τοῦ ἱατροῦ τούτου ἐκ τοῦ συγγραμματος τοῦ Ἀνθίμου Μαζαράκη «Βιογραφίαι τῶν ἐνδόξων ἀνδρῶν τῆς νήσου Κεφαλληνίας. 1843». «Εἰς τὴν ἐποχὴν ταύτην ἔκαμιν (ὁ Ἰάκωβος Πυλαρινὸς, ἱατρός), ὁμοῦ μὲ ἕτερον Ἕλληνα ἱατροδιδάσκαλον, τὸν Ἐρμάνουηλ Τιμόνην, τὴν ἐπιστημονικὴν παρατήρησιν τῆς μεγάλης καὶ ἀνθρωποσωτηρίου ἀνακαλύψεως τοῦ κεντρώματος τῆς φυσικῆς εὐλογίας, ἥτις πρὸ τῆς δαμαλίδος ἔπαιον ἀπὸ τὴν καταστροφῆς τῆς τρομερᾶς ἐκείνης νόσου τόσα μιλιάκια ἀνθρώπων» σελ. 123. Κατωτέρω δὲ, σελ. 127. «Οἱ δύο οὗτοι ἱατροὶ εὐρεθέντες εἰς Κωνσταντινούπολιν, καθ' ὃν καιρὸν μία Θεσσαλίς καὶ μία ἐκ Θεσσαλονίκης γυνὴ εἰς περιστάσεις φθοροποιοῦ ἐπιδημίας τῆς νόσου ἔκαμινον τέραιστα διὰ τοῦ κεντρώματος, ἀφιέρωσαν τὴν προσοχὴν των καὶ ἐξετάσαντες εὗρον τὴν ἀνακάλυψιν σωτηριώδη. . . . Μία ἀλληλοδιάδοχος σειρά πειραμάτων ἐβεβαίωσε τὸν μὲν Τιμόνην νὰ γράψῃ κατὰ τὸ 1713 ὡς μαθητὴς καὶ μέλος τοῦ Πανεπιστημίου τοῦ Ὁξφόρδ πρὸς τὸν Ἀγγλὸν ἱατροδιδάσκαλον Βόδερ περὶ τῆς ἐφευρέσεως ταύτης, τὸν δὲ Πυλαρινὸν νὰ τὴν κοινοποιήσῃ πρὸς ἕτερον Ἀγγλὸν φυσιολόγον καὶ ἱστορικόν, τὸν Γουίλλιαμον Σερλῶ, ὅντα πρῶτον ἐν Σμύρῃ, κ.τ.λ. Ὁ Πυλαρινὸς ἐβέβαιε τότε καὶ πραγματείας λατινιστῇ, ἐν ᾗ πραγματευόμενος τὰ κατὰ τὸν ἐμβολισμὸν, ἀπέδιδε τὴν ἐφεύρεσιν εἰς τοὺς Θεσσαλοὺς. Λέγει δὲ ἐν αὐτῇ, ὅτι ἐν Θεσσαλίᾳ ἐπροχώρησεν ἡ ἐφεύρεσις ἀπὸ χώρας εἰς χώραν μέχρι Κωνσταντινουπόλεως, ἔνθα ἔκειτο ἐπὶ πολλὸ ἀπόκρυφος, μέχρι οὗ τριμερὲς προσβολὴ τῆς νόσου παρεκίνησε τὰς εἰδημόνας γυναῖκας διὰ τὸ ἐξέρχουσι τὴν ἐφεύρεσιν. Τότε λέγει ὅτι τὴν ἐκδόχθη καὶ αὐτός. — Περὶ τοῦ ἱατροῦ Τιμόνης ἴδε καὶ «Πραγματεία ἱατρικῆς ὑπὸ Σεργίου Ἰωάννου», ἐν Κωνσταντίνῃ 1818, ἐν σελίδι 310 καὶ ἐφεξῆς. Σ. Μ.

εἰς ἀπέθνησκον ἕνεκα τοῦ ἐμβολισμοῦ. Ἐν Γοττίνῃ ἀπέθνηκον ποτε 3 ἐπὶ 27. Ἐπειδὴ δὲ ἡδύνατο διὰ τοῦ ἐμβολισμοῦ δι' ἀνθρωπίνης εὐλογίας νὰ δοθῇ ἐφ' ἅπασι ἡ ὥθησις πρὸς διάδοσιν τῶν γνησίων εὐλογιῶν, ἡ πρῶσις κυβέρνησις, ἀνακαλυφθέντος βραδύτερον ἐνεργοῦ τινος μέσου πρὸς προφύλαξιν ἀπὸ τῆς εὐλογίας, ἐτιμῶρει τὸν διὰ τῶν ἀνθρωπίνων εὐλογιῶν ἐμβολισμὸν διὰ τριμήνου φυλακίσεως.

Τὴν ἐφεύρεσιν τοῦ μέσου τούτου ὀφείλομεν εἰς τὴν παρατήρησιν, ὅτι πρόσωπα ἀμέλξαντα εὐλογίως ἀγελάδας ἢ δαμάλεις δὲν προσεβλήθησαν ποσῶς ὑπὸ τῆς ἀνθρωπίνης εὐλογίας. Ἐκ τούτου δὲ παρακινήθη καὶ ὁ ἄγγλος ἱατρός Edw. Jenner εἰς Barkeley ἡσυχολήθη μετὰ ζήλου ἐπὶ τοῦ ζητήματος τῶν εὐλογιῶν. Μετὰ πολυετείς δὲ παρατηρήσεις ἐπίσθη, ὅτι ἅπαντες οἱ εἰς κοινωνίαν μετὰ πύου εὐλογισσῶν ἀγελάδων ἐλθόντες ἔμενον προπεφυλαγμένοι κατὰ τῆς εὐλογίας. Ὅτι λοιπὸν εὐτυχῶς κατὰ σύμπτωσιν ἐγένετο δὲν ἡδύνατο νὰ κατορθώσῃ καὶ ἡ τέχνη; Δὲν ἡδύνατο ἡ μεταφορά τῆς εὐλογίας τῶν ἀγελάδων ἐπὶ τοῦ ἀνθρώπου, νὰ γεννήσῃ νόσον προφυλάττουσαν αὐτὸν ἀπὸ τῶν ὀλεθρίων ἀνθρωπίνων εὐλογιῶν;

Ὑπὸ τίνος ἀγίου αἰσθήματος κατελήφθη ἄρα γε ὁ μέγας ἱατρός, ὅταν τῇ 14 Μαΐου 1796 ἐνεμβόλισεν ἐκ τῆς δι' ἀγελαδίνου εὐλογίας μολυνθείσης χειρὸς τῆς γαλακτοπώλιδος Σάρρας Nelmes τὸν βραχίονα τοῦ ὀκταετοῦς Jannes Phipps; Καὶ ποῖας ἡδονῆς δὲν ἐπλήρωσε τὴν καρδίαν του ἡ ἐπιτυχία τῆς δοκιμῆς, ὅταν ἐμβολισθέντος τοῦ αὐτοῦ παιδὸς διὰ πύου γνησίας εὐλογίας κατὰ τὴν 1 Ἰουλίου, διήλθεν ἡ νόσος αὕτη ὅλως ἀβλαβῶς δι' αὐτοῦ;

Ὁ Jenner ἐξηκολούθησεν ἐπὶ μακρὸν ἐπὶ τὰ πειράματά του. Ἐνεμβόλιζε μεγάλους τε καὶ μικροὺς ἀπὸ βραχίονος εἰς βραχίονα, καὶ μόνον ὅταν ἐπίσθη τελείως περὶ τῆς ἀψευδοῦς προφυλακτικότητος τοῦ τοῦ δαμαλείου εὐλογίας, τοῦ κληθέντος δαμαλείου (vaccine), ἐδημοσίευσεν κατὰ τὸ 1798 τὰ πορίσματα τῆς πείρας του. Ἐνθουσιῶσα διεκήρυξεν ἡ πατρίς του, καὶ μετ' ὀλίγον ὅλη ἡ Εὐρώπη ἐπανελάβε, τὴν σωτήριον ἀνακάλυψιν. Ἡ βουλὴ ἀντήμειψεν αὐτὸν δι' ἐθνικῆς ἀμοιβῆς 30,000 λιρῶν στερλινῶν, καὶ πανταχοῦ ἐνθα ὑπῆρχε πολιτισμὸς ἐξυμνήθη τὸ ὄνομά του ὡς ἐνός τῶν μεγαλητέρων εὐεργετῶν τῆς ἀνθρωπότητος.

Τὸ πρῶτον ἐν Βερολίνῳ ἐνεμβόλισε τῇ 1 Φεβρουαρίου 1800 ὁ διάσημος ἱατρός Heim διὰ λέμφου τὸν ὅποιον ἡ πρῶσις πριγκίπισσα Λουίζα Radziwill ἐπρομηθεύθη ἐκ Λονδίνου. Ταχέως δὲ καὶ εἰς ὅλας τὰς πρωτεύουσας πόλεις τῆς Εὐρώπης ἰδρύθησαν ἀλλεπαλλήλῳ; ἐμβολιαστικὰ κα-

ταστήματα, ἐξ ὧν ἐλαμβάνετο ὁ λέμφος. Μάτην ἠντήχει ἡ κατηγορία ἰδιοτροπῶν τινῶν ἱατρῶν κατηγορούντων τῆς δαμαλείου ὡς συνεμβολιζούσης τι τὸ ζῶδες εἰς τὴν ἀνθρωπότητα, μάτην παρενέβαλλε προσκόμματα ἡ ἀποδοκιμασία τῶν δεισιδαιμόνων ἱερέων, οἵτινες ὅπως πρότερον περὶ τῶν κεραυνωγῶν, οὕτω καὶ νῦν περὶ τοῦ ἐμβολισμοῦ ἔλεγον ὅτι εἶνε θρασεῖα παρέμβασις εἰς τὰ βουλευόμενα τοῦ Θεοῦ! Πανταχοῦ ἠγάλλοντο ἐπὶ τῇ σωτηρίῳ ἐφευρέσει, ἐξ ἧς ἡ φρικωδεστέρα τῶν πληγῶν τῆς ἀνθρωπότητος ἔχασε τὸ κέντρον τῆς.

Πλὴν πρᾶγμα παράδοξον. Ἦδη κατὰ τὴν πρώτην δεκαετηρίδα ἀνεφάνησαν σποραδικαὶ προσβολαὶ εὐλογίας, αἵτινες τοῦ χρόνου προϊόντος ἐγένοντο πολυπληθέστεραι, μέχρις οὗ ἕνεκα τοῦ πολέμου τοῦ 1870 ὁ φόβος τῶν εὐλογιῶν ἐξέπληξε σχεδὸν ὅλην τὴν οἰκουμένην. Περί τὰς 8,000 ἀπέθανον ἐν Βερολίνῳ, περὶ τὰς 5,000 ἐν Ἀμβούργῳ καὶ δὲν ὑπάρχει πολίχινον τῆς Γερμανίας δυνάμενον νὰ καυχῇ, ὅτι ἀντέστη κατὰ τῆς νόσου.

Δὲν κέκτηται λοιπὸν ὁ ἐμβολισμὸς τὴν ἐλπίσθαισαν προφυλακτικότητα καὶ σώτειραν ἐπίδρασιν; Καὶ εἶχον δίκαιον ὁ Nittlinger ἐν Βυρτεμβέργῃ καὶ ὁ Arthur Lutze ἐν Καίθῃ ἀποπειραθέντες ν' ἀποσπᾶσιν τὸν στέφανον ἀπὸ τοῦ ὑψηλοῦ μετώπου τοῦ Ἰεννέρου, ἐπὶ δὲ καὶ νὰ καταμεμφῶσι τῆς ἀνακαλύψεως αὐτοῦ ὡς ἀντικρὺς βλαβεράς, ὡς αὐτῆς οὐσίας τοῦ κυρίου αἵτιου τοσούτων κοκορήθων ἀσθενειῶν: χοιράδων, διφθερίτιδος, ὁστρακίης, ἰλαρῆς καὶ τύφου;—Ὁ Jenner, ὁ εὐεργετὴς τῆς ἀνθρωπότητος, ἐπὶ τῆς ἔδρας τοῦ κατηγορουμένου! Τὸ ἐμβολιαστικὸν νοστέριον αἷτιον τῆς πηρώσεως τοῦ ἀνθρώπου γένους!

Ἐάν πρὸς καταφανὴ ἀπόδειξιν τῆς σφαλερότητος τῶν ἀνωτέρω μορφῶν δὲν ἐξαρκεῖ τὸ γεγονός, ὅτι οἱ ἡμέτεροι ῥωμαλαῖοι καὶ ἀνδρεῖοι στρατιῶται ἔπρεπε νὰ εἶνε μεμολυσμένοι διὰ τοιούτων ἐκνευρίζουσων νόσων, εἰσέλθωμεν ἐγγύτερον πῶς εἰς τὰς διὰ τῆς χαλκοστόμου τυρσηνικῆς σάλπιγγος διασκαλισθείσας κατηγορίας καὶ ἐξετάσωμεν κατὰ πόσον αὗται ἔχονται ἀληθείας.

Ἐν πρώτοις θέλομεν συνομολογήσει, ὅτι κατὰ τοὺς χρόνους ἐκείνους τῶν προμερῶν ἐπιδημιῶν τῆς εὐλογίας συχνάκις ἀπετύγχανεν ὁ ἐμβολισμὸς, καὶ ἡ νόσος προσέβαλλεν ἐκείνους παρ' οἷς οὗτος δὲν ὑποκίμνησεν, οἵτινες ὅμως ἐνόμιζον ἑαυτοὺς ἐλευθέρους κατὰ πάσης ἀπὸ τῆς νόσου προσβολῆς. Τοιαῦτα δὲ περιπτώσεις ἐπέφερον τὴν δυσπιστίαν πρὸς τὸν ἐμβολισμὸν. Τὸ αἷτιον ὅμως τῆς μὴ εὐδοκίμησεως ἔκειτο ἀλλαχοῦ.

1830. Μετὰ τὴν ἔλευσιν δὲ τοῦ Ὁθωνος, ἐξεδόθη διάταγμα «περὶ εἰσαγωγῆς τοῦ ἐμβολιασμοῦ τῆς δαμαλείου» τῇ 4 Ἀπριλίου 1835. Σ. Μ.

1. Ὁ διὰ δαμαλείου ἐμβολισμὸς ἐν Ἑλλάδι εἰσῆλθε κατὰ διαταγὴν τῆς Κυβερνήσεως ἡδὲ τὸ πρῶτον κατὰ τὸ ἔτος

τὸ μὲν εἰς τὸν ἀνεπαρκῆ ἀποθησαυρισμὸν τῆς δαμαλίδος ὕλης, τὸ δὲ εἰς τὴν κακὴν αὐτῆς ποιότητα. Ἐκατοντάδες συνωθοῦντο καθ' ἑκάστην περὶ τοὺς ἱατροὺς πρὸς ἐμβολισμὸν πόθεν δὲ ἠδύναντο τότε οὗτοι νὰ λαμβάνωσι τὴν ὕλην; Καὶ αὐτὰ τὰ δημόσια ἐμβολιστικὰ καταστήματα τοσοῦτον κατεκλύζοντο ὑπὸ παραγγελιῶν, ὥστε ἠδυνάτουσαν νὰ ἐπαρκέσωσιν εἰς αὐτά. Συχνότατα οἱ ἱατροὶ ἴσταντο κεναῖς ταῖς χερσὶν ἀπέναντι τῶν τεταγμένων καὶ ἐμβολισμὸν ζητούντων βραχιόνων. Μετὰ τῆς ἐλλείψεως δὲ ταύτης ἐπῆλθε καὶ ἐξασθένησις τῆς πρὸς ἐμβολισμὸν ὕλης, διότι ἐζήτουν διὰ προσθήκης γλυκερίνης νὰ πληθύνωσι τὸ ποσὸν αὐτῆς, ὅπως πληθύνουσι τὸν ζωμὸν κρέατος ἐπιχέοντες ὕδωρ. Ἐὰν ἡ πολιτεία διὰ τῆς ἀνιδρύσεως ἐμβολιστικῶν καταστημάτων καὶ ἀγελαδοκομείων, ἐν οἷς ν' ἀνατρέφονται δαμάλεις εὐλογίῳσκι, ἐφρόντιζε περὶ τῆς ὑπάρξεως ἀφθονίας λέμφου, ἥθελον ἐκλείψει αἱ μομφαὶ κατὰ τοῦ ἑλλίπους καὶ ἀνεπαρκούς τῆς ἐμβολιστικῆς ὕλης καὶ ἥθελον σωθῇ χιλιάδες θυμάτων.

Πρὸς τοῦτοὺς πρέπει νὰ ὁμολογήσωμεν καὶ τὸ ἐξῆς. Ἡ προφυλακτικὴ δύναμις τοῦ ἀπαξ μόνον γενομένου ἐμβολισμοῦ εἰς μέγαν ἀριθμὸν ἀνθρώπων δὲν διατηρεῖται δι' ὅλου τοῦ βίου, ἀν καὶ δι' ἄλλους ἐξαρκεῖ, πᾶν γὰρ ἀποδειχθὲν διὰ πολλῶν στατιστικῶν ἀπαριθμήσεων, καθ' ὅς πολλοὶ περισσότεροί μὴ ἐμβολισθέντες ἡσθένησαν καὶ ἀπέθανον ἢ ἐμβολισθέντες. Κατὰ τὴν τελευταίαν ἐν Breslauer ἐπιδημίᾳ προσεβλήθησαν 40 μὲν τοῖς ἑκατὸν ἐκ τῶν πρώτων, μόνον δὲ 13 ἐκ τῶν δευτέρων. Ὁ Πάπας μόνον ἐπαγγέλλεται τὸν ἀλάνθαστον, ἡ νόσος ὅμως εὐλογία οὐδεμίαν ἀξίωσιν ἔχει ἐπὶ τοῦ ἐπιθέτου τούτου. Τὸ μόνον ἐνεργὸν προφυλακτικὸν μέσον κατὰ τῶν εὐλογιῶν εἶναι ἡ ἐπαράληψις τοῦ ἐμβολισμοῦ, — ὁ ἀναδαμολισμός.

Θέλετε καὶ ἀποδείξεις; ἰδοὺ. Ἐν τῷ πρωσικῷ στρατῷ, ἀπὸ τοῦ 1834, ἀφ' οὗ δηλ. χρόνου καθιερώθη εἰς αὐτὸν ὁ κατὰ ἀναγκαστικὸς ἐμβολισμός, μέχρι τοῦ 1852 ἐνεμβολίσθησαν 811, 402 ἄνδρες, τούτων δὲ εὐδοκίμως 457, 581. Ἐκ τούτων ἐν ὅλῳ ἀπέθανον 4 ἐξ εὐλογίας. — Κατὰ τὸ ἔτος 1867 ἐνεμβολίσθησαν ἐν γένει ἐν τῷ στρατῷ 127, 279 ἐκ τούτων ἐνόσησαν ἐξ εὐλογίας 164, ἀπέθανον δὲ 2. Ἀπὸ τοῦ 1834 μέχρι τοῦ 1867 ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐμβολισθέντων ἀνδρῶν ἦτο 1, 735, 346, τῶν νοσησάντων δὲ ὑπὸ εὐλογίας, ἐχούσης τὸ πλεῖστον τὴν ἐλαφρὴν μορφήν τῆς ἀνεμοεὐλογίας, 3, 601 ἐκ τούτων ἀπέθανον 413. Ἐὰν δὲ καὶ εἰς τοὺς νοσήσαντας τούτους ἐνῆργετο πρότερον καὶ ὁ ἀναδαμολισμός καὶ ὁ μικρὸς οὗτος ἀριθμὸς τῶν θανάτων ἥθελον ἐλαττωθῇ ἐπαισθητῶς. — Ἀναφέρωμεν τέλος, ὅτι ἐκ τῶν 18, 000 ἀνδρῶν τοῦ ΣΤ' (σιλεσιακοῦ) σώματος τοῦ στρατοῦ κατὰ τὴν δεινὴν ἐπιδημίαν

τῆς εὐλογίας ἀπὸ τῆς 1 Ἰουλίου 1871 μέχρι τῆς 1 Αὐγούστου 1872 προσεβλήθησαν μόνον 135 ἄνδρες, καὶ οὗτοι ἐκ τούτων τρεῖς μόνον, τυχαίως καὶ οὗτοι μὴ ἀναδαμολισθέντες, ἀπέθανον. Κατὰ τὸν γαλλικὸν πόλεμον οἱ γερμανοὶ τρατιῶται ἔμειναν σχεδὸν ὅλως ἀπρόσβλητοι ὑπὸ τῆς εὐλογίας καίτοι συνεχῶς καὶ στενώτατα κοινωνοῦντες μετὰ κατοίκων εὐλογιῶντων. Ὡσαύτως ἐν Πρωσσίᾳ, εἰς μέρη ἔνθα ἡ εὐλογία ἐπῆνεγκε δεινοτάτας ἐρημώσεις, οἱ ἑρεδροὶ καὶ αἱ φρουραὶ ἔμειναν ἀπρόσβλητοι, ἐπειδὴ πάντες οἱ πρωσσοὶ νεοσύλλεκτοι ἐμβολίζονται ἀναγκαστικῶς.

Ἵπολείπεται ἤδη νὰ κρίνωμεν καὶ τὴν μομφήν, καθ' ἣν ὁ ἀπὸ βραχίονος εἰς βραχίονα ἐμβολισμὸς μεταφυτεύει εἰς τὸ σῶμα κακὰ μείζονα, καὶ δὴ, ὅτι ἐκ τούτου ἐπῆλθον πολλαὶ νόσοι εἰς τὴν ἀνθρωπότητα, ὡς ἄλλως αὕτη ἦθελεν ἀποφύγει. Ἡ ἱστορία τῆς ἱατρικῆς διδάσκει ἡμᾶς, ὅτι αἱ πλεῖστοι λοιμικαὶ νόσοι : διστερικαὶ, ἰλαρά, τύφος, διφθερίτις, πολὺ ἔτι πρὸ τῆς ἱαννερείου ἀνακαλύψεως ἦσαν ἐπίσης φονικαὶ ὅπως καὶ σήμερον. Ἐὰν δὲ μᾶλλον σήμερον ἡ φθίσις καὶ χοιράδωσις ταλαιπωροῦσι τὸ ἀνθρώπινον γένος, ἀποδοτέον τοῦτο εἰς τὰς ἀπείρους ἐξασθενωτικὰς ἐπιδράσεις τοῦ νεωτέρου πεπολιτισμένου βίου, π. χ. εἰς τὰ ἐκ τῶν ἐργαστασίων κακὰ, εἰς τὸν καθεστικὸν βίον, εἰς τοὺς υπερμέτρους διανοητικοὺς πόρους τῆς ἐν τοῖς σχολείοις νεότητος, εἰς τὴν ἀπόλαυσιν τῶν ἡδονῶν, εἰς τοὺς μεγάλους κόπους πρὸς ἐξοικονόμησιν τῶν ἀναγκῶν τῆς ζωῆς κτλ. — ὡς καὶ εἰς τὸ γεγονός, ὅτι ὁ ἀπὸ ἐβδόμηκονταπενταετίας εἰσαχθεὶς ἐμβολισμός διετήρησε τὴν ζωὴν ἑκατομμυρίων ἀνθρώπων, οἵτινες θεοβλαβῶς δὲν ἦτο δυνατόν νὰ ἀποφύγῃ τὴν μοῖραν τῶν θνητῶν, τὰς νόσους καὶ τὸν θάνατον. Ἐὰν ἐδίδετο προσοχὴ μείζων εἰς τὰ παραγγέλματα τῆς ὑγιεινῆς ὡς πρὸς τὴν ἐνδυμασίαν, τὴν τροφήν, τὸν ἀνεμισμὸν καὶ τὴν κατοικίαν καὶ ἀπεφεύγοντο αἱ ἀκολασίαι, αἱ ἐκνευρίζουσαι τὸ σῶμα καὶ δηλητηριάζουσαι τὸ αἷμα τῶν ἀπογόνων τῶν ἀσώτων, ἡ χοιράδωσις καὶ ἡ φυματώσις θὰ ἐγίνοντο σπανιότεραι.

Τὸ ζήτημα ἂν ἦνε δυνατόν νὰ μεταδοθῇ διὰ τῆς εὐλογιῶδους ὕλης καὶ ἄλλαι νόσοι συγχρόνως (ἢ ὅπως κοινῶς λέγεται ἀκαθαρταί) ἀπὸ τοῦ ἐνὸς σώματος εἰς τὸ ἄλλο, ἐλύθη κατὰ τικῶς μόνον περὶ μιᾶς νόσου, στηριζομένης ἐπὶ τῆς διαφθορᾶς τῶν χυμῶν, τῆς συφιλίδος· ἐνταῦθα δὲ ὑπάρχει δυστυχῶς οὐχὶ μικρὸς, ὑπὸ τῶν ἀντιπάλων ὅμως ἐξορκούμενος ἀριθμὸς περιπτώσεων ἀνιάτου μολυσμοῦ δι' ἀπρόσεκτον ἐξ ἀσθενὸς σώματος ἐμβολισμοῦ. Ὁ εὐσυνείδητος ὅμως ἱατρός πρέπει καὶ πάντως θὰ ἐρευνήσῃ ἐπιμελῶς τὸν ἐξ οὗ λαμβάνει τὴν ὕλην, ἐκλέγων τὸν ἀπολαύοντα πλήρους ὑγείας καὶ ὅλως ἐλεύθερον μεταδοσίμων ἀσθενειῶν. Ἀρκοῦσαν δὲ ἀσφάλειαν κατὰ τῆς ἐπιπολιότητος καὶ τῶν κατὰ

τὸν ἐμβολισμόν σχολιάτων μὴ φαίνεται, ὅτι ἐπιβάλλει ὁ νέος περὶ ἐμβολισμοῦ νόμος διὰ τοῦ 47 αὐτοῦ παραγράφου, λέγων :

«Ὁ ἀπρὸς αὐτῷ ἔχων κατὰ τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ ἐμβολισμοῦ τιμωρεῖται διὰ προστίμου μέχρι 500 μαρκῶν (625 φράγκων), ἢ διὰ καθειρξέως μέχρι τριῶν μηνῶν, ἐφ' ὅσον δὲν ἐπιβάλλεται αὐστηρότερα ποινὴ ὑπὸ τοῦ ποινικοῦ κώδικος».

Ἡ ἱστορία θὰ ἐγκωμιάσῃ ποτὲ ὡς οὐχὶ μικρὸν ἔργον τοῦ νεοπαγοῦς γερμανικοῦ βασιλείου, τὸ ὅτι ὁ ἐμβολισμὸς ἀφαιρέσθαι ἀπὸ τῆς προσωπικῆς θελήσεως ἐγένετο νόμιμον πολιτικὸν καθήκον δι' ἑκάστον.

Πρῶγμα ἀρετὰ παράδοξον ! Ἡ πρὸ καὶ μετὰ τὴν πολιτικὴν μεταβολὴν Πρωσσία, ἣ ἔχουσα πλῆθος ἀστυνομικῶν διατάξεων, ἐν τοῖς περὶ ἐμβολισμοῦ ἀφῆκε τοὺς χαλινοὺς χαλαροὺς καὶ ἐλευθέρων τὴν ἐκλογὴν εἰς τὸ περιορισμένον τῶν πολιτῶν πνεῦμα. Νῦν δὲ ὅτι τὰ δεσμὰ τοῦ πατρῷου ἀπολυτισμοῦ ἐθραύσθησαν καὶ κατὰ μέγα μέρος ἀπερρίθη ὁ ζυγὸς τῆς ἐπιτροπείας τῶν ἀρχῶν, θὰ εἰσαχθῇ ὁ ἀναγκαστικὸς ἐμβολισμός ! Ἐὰν δὲ πρότερον ἡ ἀναπολόγητος ἀποχὴ ἀτόμου τινὸς ἐτιμωρεῖτο δι' εὐτελοῦς προστίμου καὶ κατ' ἀπαιτήσιν ὀριστικῶν τῶν γονέων ἡδύνατο εἶτι καὶ νὰ παραλειφθῇ ὁ ἐμβολισμός, τὰ νῦν τιμωρεῖται αὐστηρότατα κατὰ τὸν 14 παράγραφον τοῦ περὶ ἐμβολισμοῦ νόμου τοῦ κράτους (8 Ἀπριλίου 1874) τὸν λέγοντα :

«.....Γονεῖς, παιδοτρόφοι καὶ ἐπίτροποι, ὧν τὰ τέκνα καὶ οἱ τρόφιμοι παῖδες ἄνευ νομίμου αἰτίας καὶ παρὰ τὴν προτροπὴν ἐπιτετραμμένων λειτουργῶν δὲν ὑπεδύλησαν εἰς τὸν ἐμβολισμόν ἢ εἰς τὴν μετὰ τοῦτον ἐπομένῃν μετεξέτασιν, τιμωροῦνται διὰ προστίμου μέχρι 50 μαρκῶν, ἢ διὰ καθειρξέως μέχρι 3 ἡμερῶν».

Τὸ θαλάντιον εἶνε καὶ μένει πάντοτε εἰς ἀνθρώπου· τινὰς τὸ εὐαισθητότερον τῶν ὀργάνων.

Διὰ τῶν πρώτων καὶ σπουδαιότερων παραγράφων τοῦ νόμου τούτου ἡ πολιτεία ἀπαιτεῖ ἤδη ὀριστικῶς καὶ μετὰ μεγάλης ἀκριβείας, ὅπως ἀπὸ τοῦ νῦν ὅλοι οἱ πολῖται εἰς δύο περιόδους τῆς νεότητος αὐτῶν ὑποβάλλωνται εἰς τὸν διὰ δακτυλίδος ἐμβολισμόν, καὶ δι' ἑκάστου μὲν ἑκαστον παιδίον προτοῦ πρὸς τὴν δευτέραν ἀπὸ τῆς γεννήσεώς του ἔτος, εἰτα δὲ ἑκαστος τρόφιμος δημοσίου ἢ ἰδιωτικοῦ σχολείου ἐντὸς τοῦ 12 ἔτους, ἐξαιρουμένων τῶν τυχόν ὑποστάντων κατὰ τὰ τελευταῖα 5 ἔτη τῆς φυσικῆς εὐλογίας.

Ὅσοι ἀγαθὰ ἐν τούτοις καὶ ἂν ᾖνε τὰ ἀποτελέσματα, ἅτινα θὰ ἐπιφέρει ὑπὸ πολλὰς ἐπ'όψεις ὁ γερμανικὸς οὗτος τῆς 8 Ἀπριλίου 1874 νόμος περὶ ἐμβολισμοῦ, δὲν θυνάμεθα δυστυχῶς νὰ περιμεινῶμεν ἀπ' αὐτοῦ καὶ τὴν πολυπόθητον ἐξ ὀλοκλήρου καθύπευχασιν ἀπὸ τῶν εὐλογῶν, διότι ὁ νόμος μένει ἐν πολλοῖς ἡμιτελής. Ἐξ ἑωυτοῦ

πρὸς τὴν προσωπικὴν ἐλευθερίαν δὲν ἐτόλμησαν νὰ ἀναγκάσωσι κατὰ τὴν ἐκρηξὴν ἐπιδημίας εὐλογίας τὸν γενικὸν καταναγκαστικὸν ἐμβολισμόν, καὶ ἐροθήθησαν νὰ ἐπεκτείνωσι τὴν ἐπανάληψιν αὐτοῦ ἀπὸ τῆς παιδικῆς μέχρι τῶν ὀφειτέρων ηλικιῶν, καίτοι εἶνε ἀποδεδειγμένον, ὅτι αὗται μάλιστα ἔχουσι μείζονα πρὸς τὰς εὐλογίας διαθέσεις. Ἐνθ' δὲ νομίζεται δίκκιον τὸ νὰ κατακρημνίσῃ ἡ ἐξουσία οἰκία· ἐν κινδύνῳ πυρκαϊᾶς, ἢ νὰ ἀπαιτῇ ἀπὸ τῶν πολιτῶν ἐν πολέμῳ τὴν παρουσίαν καὶ τὴν ζωὴν, δὲν εἶνε ἐπίσης δίκκιον τὸ νὰ μεταχειρίζηται τὰ μὲνα ἀσφαλῆ καὶ ὠφέλιμα μέσα, τὴν εἰσαγωγὴν τοῦ ἀναγκαστικοῦ ἐμβολισμοῦ εἰς τὰς κινδυνεύουσας χώρας ;

Ἐὰν δὲ ἡ προφυλακτικὴ τοῦ ἐμβολισμοῦ δύναμις δὲν ἐξαρκεῖ δι' ὅλου τοῦ βίου, διατί παύει ὁ καταναγκασμός κατὰ τὸν νέον νόμον ἀπὸ τοῦ 12 τῆς ηλικίας ἔτους ; Ἡ ηλικία τοῦ γάμου π.χ. δὲν παρέχει εἰς τὴν πολιτείαν τὴν εὐκαιρὸν περίστασιν ν' ἀπαιτήσῃ ἐπανάληψιν τοῦ ἐμβολισμοῦ κατ' αὐτήν ; Μὴ λησμονώμεν, ὅτι ὁ ἀποτελεσματικὸς ἐμβολισθῆς ὁμοιάζει στερεῶ τινι οἰκοδομῇματι, ὅπερ οὐ μόνον αὐτὸ προφυλάσσεται ἀπὸ τῶν φλογῶν ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τὰ περίξ παρέχει ἀσφάλειαν ἑαυτῇ· ὁ δὲ ἀνεμβολιστος πλινθίνη καλύβη, ὑπ' ἀχρόων κεκαλυμμένη, ἐν ἐκάστη δὲ στιγμῇ κινδυνεύουσα νὰ πυρποληθῇ καὶ νὰ ἐκθῇ καὶ τὰ γείτονα οἰκοδομήματα εἰς τὸν μέγιστον κίνδυνον.

Η ΓΥΝΗ ΕΝ Τῷ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚῷ ΒΙῳ

Τόσον ζωντῶς εἶνε ἐντετυπωμένη ἐν τῇ ἡμετέρᾳ καρδίᾳ ἡ ἀκράδαντος αὐτῇ πεποιθήσις, ὅτι ἐν τῷ βίῳ τῷ οἰκογενειακῷ δὲν ὑπάρχουσι ἀπόλοιτοι δυστυχίαι καὶ ὅτι ἐκτὸς τῆς οἰκογενείας δὲν ὑπάρχει ἀληθινὴ εὐτυχία, πᾶσα δ' ἀρετὴ, πᾶσα χάρις, πᾶσα εὐχαρίστησις διὰ τὴν γυναῖκα φαίνονται ἡμῖν τόσον στενῶς συνδεδεμένα πρὸς τὴν τύχην τῆς οἰκογενειακῆς ἐστίας, ὥστε πρώτιστον κοινωνικὸν μέλημα νομίζομεν τὸ ν' ἀποκατασταθῇ ἡ γυνὴ ὅσον ἐνεστὶν ἀξιοτέρα τοῦ βίου τοῦ ἐσωτερικοῦ. Ἀς μᾶς ἐπιτραπῇ λοιπὸν νὰ σκιαγραφήσωμεν καθόλου καὶ δι' ὀλίγων τὸ ἡθικὸν μεγαλεῖον, ὅπερ δύναται νὰ ἐφείλῃ εἰς τὴν οἰκογένειαν ἡ γυνὴ καὶ εἰς τὴν γυναῖκα ἡ οἰκογένεια.

Ἐπὶ πολὺ ἡ ἱερὰ ἐπωνυμία τῆς μητρὸς τῆς οἰκογενείας οὐδὲν ἄλλο ἐξεπροσώπει εἰμὴ τὴν ἔννοιαν τῆς ἀφροσύνης καὶ τῆς τρυφερότητος. Ἄλλ' εἰς τοὺς καθ' ἡμᾶς χρόνους, νομίζομεν, ἀπόκειται νὰ ἀποδείξωσιν ὅτι ἡ μήτηρ καὶ ἡ σύζυγος δὲν ἀρκεῖ μόνον ν' ἀγαπᾷ, πρέπει καὶ νὰ ἐργάζεται. Εἶνε καὶ ἡ μητρότης στάδιον, στάδιον δημοσίου ἔργου καὶ ἰδιωτικοῦ, ὁ γάμος εἶνε ἐπάγγελμα, ἔχον καὶ αὐτὸ ὡς πᾶν ἄλλο ἐλπί-

δας και ἐνασχολήσεις. Καὶ τίς θὰ ἔδυνάτο ν' ἀρνηθῇ τὴν ἀλήθειαν ταύτην; τί ἄλλο τάχα νοοῦμεν λέγοντες μητρικὴ ἀγωγή; Ἀπασα ἡ νεότης τῆς δὲν ἐπαρκεῖ εἰς τὴν νεάνιδα ἵνα ἱκανῶς παρascουασθῇ εἰς τὸ νὰ δυνήθῃ νὰ ἐκπληρώσῃ τῆς μητρὸς τὰ χρεὴ καὶ ἅπας ὁ βίος δὲν ἐπαρκεῖ εἰς τὴν ἐγγαμὸν γυναῖκα ἵνα προσκρόντως ἐξασκῇ αὐτά. Ὅταν λέγῃς εἰς τὴν γυναῖκα ἄνῳρεψον τὰ τέκνα σου, δὲν εἶνε ὡς ἂν ἐπέτρεπες, ὡς ἂν ἐπέβαλλες εἰς αὐτὴν τὴν ἀπόκτησιν πάσης γνώσεως, ἅμα δὲ καὶ τὴν καλὴν μεταχείρισιν αὐτῶν; Ἄν διὰ τὴν καθηγεσίαν ἀπαιτεῖται ν' ἀρσισυθῇ ἡ δραστηριότης πᾶσα ἐνὸς ἀνθρώπου καὶ εἰς αὐτὴν καὶ μόνον νὰ περιορισθῇ, τί πρέπει νὰ εἴπῃ τις περὶ τῆς ἀγωγῆς, ἣν παρέχει εἰς τὰ ἴδια τέκνα ἡ μήτηρ, εἰς ἀφρόνως πρέπει νὰ μεταδίδῃ ὅχι μόνον τὰ πνευματικὰ τῆς πλουτεκτικῆς, ἀλλ' αὐτὴν τὴν ψυχὴν καὶ τὴν ζωὴν τῆς; Ἀνάβλεψον εἰς μητέρα διδάσκουσαν τὸ τέκνον τῆς καὶ ἰδὲ τὴν φυσιογνωμίαν τῆς, ἀκουσον τῆς λαλιᾶς τῆς τὸν τόνον καὶ παραβάλλε, ἂν δύνῃσαι, τὴν δραστηριότητα καὶ ζωτικότητα, οὕτως εἰπεῖν, ἣν αὐτὴ ἐπὶ μίαν ὥραν καταβάλλει πρὸς τὴν ἀδιόφορον ἐργασίαν τοῦ ἐμμέσθου καθηγητοῦ.¹

Ἄν τὸ παιδίον ἐπιδίδῃ, ὑγραίνονται οἱ ὀφθαλμοί τῆς, ἂν δὲ μὴ, ῥαγίζεται ἡ καρδίᾳ τῆς. Ἐλπίς, ἀποθάρρυνσις, ἀνησυχία, πάντα τὰ συναισθήματα τὰ ἀποτελοῦντα τὰ μεγάλα πάθη ἀνευρίσκονται εἰς τὴν μητέρα κατὰ τὴν ὥραν ἐκείνην. Συμμένη ἐπὶ τοῦ τετραδίου τοῦ τέκνου τῆς ὅταν γράφῃ, κρεμαμένη ἀπὸ τῶν χειλέων τοῦ ὅταν ἀπαντᾷ εἰς τὰ ἐρωτώμενα, ὑποδοχεῖ τὴν μικρὰν τοῦ διάνοιαν, τὴν ἐξαναγκάζει εἰς κατανόησιν, τὴν διανοίγει, δίδει ζωὴν εἰς αὐτὴν τὸ δεύτερον. Ὡς πρὸς τὸν γάμον, ἂν οὗτος ἀποδοχὸς πρέπει νὰ ᾔῃ, ἡ γυνὴ δύναται ἐν αὐτῷ νὰ κάμῃ διπλὴν χρῆσιν τῆς ἐνεργείας τῆς, τὸ μὲν διοικοῦσα τὸν οἶκον, τὸ δὲ καὶ ὡς σύντροφος περιπαθῆς τοῦ ἀνδρός τῆς, ὅπερ εἶνε ἡ μαῖρα ἡ καλλίστη τοῦ βίου τῆς. Ἰνα δὲ τοῦτο κατορθωθῇ καὶ καταστῇ πρᾶγμα καὶ ἀλήθεια ἐν τῇ κοινωνίᾳ δὲν εἶνε χρεῖα νέων νόμων, ἀρκεῖ νὰ προσαρμοσθῇ τι εἰς τὸν γάμον, ὅπερ φυσικῶς εἰς αὐτὸν ἀνήκει καὶ μετ' αὐτοῦ γίνεται πρόξενον εὐτυχίας, εἶνε δὲ παλαιὸν ἂν ὅχι ὅσον καὶ ὁ κόσμος, τοῦλάχιστον ὅσον καὶ ὁ πολιτισμός ἐξηγουμαι.

1. Ὁρέλιον ὅμως εἶνε νὰ παρατηρήσωμεν καὶ τὸδε· αὐτὴ ἡ ζῆσις τῆς μητρὸς πρὸς ἐκπαίδευσιν τῶν τέκνων τῆς παρακλίνει ἐνίοτε τὴν ἐπίδοσιν των. Δὲν πρέπει νὰ στενωγῇ τις πολλὰ τὰ παιδιά, δὲν πρέπει ν' ἀπαυτῇ ὥστε πολλὰ ταχέως νὰ νοσῇ καὶ νὰ νοσήσῃ τοῦτο ἱκανοποιεῖ τὴν ἰδίαν φιλοτιμίαν. Ὁ μαθητὴς διδάσκαλος ἔχει ἐν μέγα πλεονέκτημα ὅσα ἔσται διότι ἐργάζεται μετὰ πλειοτέρας σχετικῶς ἀδυνατίας, δεχόμενος τὸν χρόνον ὡς ανεργίαν. Ὁμοιάζει πρὸς ἑμπερὸν ἱατρίαν, ὅστις δὲν ἐπισπεύδει τὴν θεραπείαν ἵνα ἐντελὴς θεραπεύσῃ. Ἄλλ' ἂν ἑτέρου ἡ μήτηρ ἔχει τὸ ἱερὸν δικαίωμα πρὸς τὸν χρόνον καὶ τὴν μέτρησιν, ὁ μὲν διδάσκων, ἡ δὲ ἐκκαλεσμένη καὶ ἐπιβλέπουσα, συμπληροῦσι θεκαίως τὸ τέκνον τὴν ἀγωγήν!

Οἱ ἄνδρες κατέλαβον πάντα τὰ ἐπαγγέλματα· δικάζουσι, συνηγοροῦσι, νομοθετοῦσι, διδάσκουσι, στρατεύονται, εἶνε ποιηταί· αὐτοὶ μόνον πληροῦσι τὸν κόσμον. Καὶ οὕτω μὲν φαίνεται τὸ πρᾶγμα, ὑπάρχει ὅμως ἐνίοτε κρυφία τις πραγματικότης ἄλλη ὀπισθεν τῆς κατὰ τὸ φαινόμενον τοιαύτης, ἣτις περιορίζει ἢ τροποποιεῖ τὴν κατὰ τὸ φαινόμενον. Πάντες οἱ εὐγλωττοὶ λόγοι, δι' ὧν ὁ ῥήτωρ δοξάζεται, πᾶσαι αἱ λαμπραὶ πράξεις, δι' ὧν περιβάλλονται αἴγλην οἱ ἄνδρες οἱ πράττοντες τὰ πολιτικά, περιέρχονται ἄρα εἰς αὐτῶν καὶ μόνων, ἢ, μᾶλλον, ὀπισθεν τοῦ λαμπροῦ φωτός, ὅπερ ὑποδεικνύει αὐτοὺς μεγάλους εἰς τὸν θαυμασμὸν τῶν ἀνθρώπων, ὑπάρχει ἐνίοτε ἐν τῷ σκότει ἀδιόρατόν τι ἐν μυστηρίῳδες, μινύον, χωρὶς οὐδεὶς ν' ἀκούῃ, τὴν φωνὴν τοῦ εἰς τὴν φωνὴν ἐκείνην τὴν διάσημον, κοινωνοῦν, χωρὶς οὐδεὶς νὰ βλέπῃ, τὴν ἰδίαν δύναμιν εἰς τὴν ὑψηλὴν ἐκείνην ἐνεργεῖαν; Οὐδεμίαν ἀμφισβηλία ὑπάρχει περὶ τούτου διὰ τὸν ἀκριβῶς τὰ τοιαῦτα παρατηροῦντα. Ἀναπόλησον ἐν τῷ νῷ σου τοὺς ἄνδρας τοὺς ἐξόχους, εὖς γνωρίζεις, καὶ πλειστάκις, εἰδῶν εἰς τὴν ἀπόκρυφον τοῦ βίου των, θὰ ἀνέορθε γυναῖκα ὀδηγοῦσαν τὰ διαθήματά των· ἐκείνη εἶνε ἡ ἐμπνευσις, αὐτοὶ ἐνεργοῦσι μόνον. Καὶ ἐν τούτῳ ἀληθεύῃ ὅπως δὴ ποτε κατὰ πάντας τοὺς χρόνους, καθίσταται ὅμως κανὼν σταθερὸς ἀφ' οὗτος ἥρχισε νὰ ἐνασχύηται ἡ τῶν γυναικῶν ἀγωγή. Πλείστοι ἀνδρικοὶ ὑπάρξεις εἶνε οὕτως εἰπεῖν διπλαῖ, ἐκπροσωποῦσαι τὰ δύο φύλα, καὶ ὁ ἀνὴρ δὲν δύναται νὰ ᾔῃ τέλειος εἰμὴ μετὰ τῆς γυναικὸς καὶ διὰ τῆς γυναικὸς.

Τὴν τοιαύτην δὲ γυναικεῖαν ἐπενέργειαν μόνος ὁ γάμος δύναται νὰ καταστήσῃ συνεχῇ καὶ ἀγνήν, διότι ἀδύνατον εἶνε νὰ ἀποδῇ ἐπὶ καλοῦ ἢ ἐπιδρασίς γυναικὸς, ἣν δὲν ἐγάπησας χθὲς καὶ ἣν αὖριον δὲν θ' ἀγαπήσῃς. Ἄνευ ἀναμνήσεων καὶ ἄνευ ἐλπίδων ἡ ἀγάπη δὲν δύναται νὰ καταστῇ καὶ ἀγαθὸς σύμβουλος· συνειδυῖα τὸ βραχυχρόνιον αὐτῆς θὰ σπεύσῃ νὰ τακηνιώσῃ τὴν ὑπαρξίν τῆς διὰ βιαίας καὶ ἀλόγου κυριαρχίας, ἡ δὲ γυνὴ ἡ τοιαύτην ἀγάπην ἐμπνέουσα δὲν εἶνε σύντροφος τοῦ βίου, ἀλλὰ ταπεινὴ παλλακίς. Ἄλλ' ἐν τῷ γάμῳ ἡ γυνὴ ἔχει πρὸ ὀφθαλμῶν ὅτι διήγαγε μέρος τοῦ βίου τῆς μετὰ τοῦ ἀνδρός τῆς καὶ μακρὸν ἔτι μετ' αὐτοῦ θὰ διαγάγῃ, ὅτι κοινὸν μετ' αὐτοῦ ἔχει τότε παρελθὲν καὶ τὸ μέλλον, συλλογίζεται πρὸ πάντων τὰ τέκνα, τὰ τέκνα, τὰ ὅποια θ' ἀναθρέψῃ πάντα ταῦτα δὲ καθιστῶσιν ἥρεμον καὶ σπουδαίαν τῆς συζύγου τὴν ἐπίδρασιν καὶ ἀποδεικνύουσι τὸν βίον τῆς ἐγγάμου γυναικὸς ἀληθινὸν ἐπαγγέλμα. Καὶ καὶ μὲν ὁ βίος οὗτος ἔχει τι τὸ σχετικὸν καὶ ὑποβάλλει εἰς θυσίας, ἀλλ' ἀκριβῶς διὰ τοῦτο καὶ προσαρμόζεται εὐτυχῶς εἰς τὴν γυναικεῖαν ἰδιοφυίαν. Τὸ νὰ ζῇ χάριν ἄλλου, νὰ ἐξαφανίζηται

αὐτὴ ἐνώπιον μιᾶς δόξης ἢ μιᾶς ἀρετῆς, ἥς αὐτὴ εἶνε ἡ πρώτη ἀρχή, τὸ νὰ δεικνύῃ τὰς εὐεργεσίας χωρὶς νὰ φαίνεται ὁ εὐεργέτης, τὸ νὰ μανθάνῃ διὰ νὰ ἡξιοῦρῃ ἄλλος καὶ νὰ σκέπτεται διὰ νὰ ὁμιλῇ ἄλλος, νὰ ἀναζητῇ τὸ φῶς διὰ νὰ λαμπρυνῇται ἄλλος, εἶνε καλλιότης μερίς διὰ τὴν γυναικα, εἶνε δὲ καλλιότης, διότι οὐδὲν ἄλλο ταῦτα σημαίνουν εἰμὴ ἀφροσύνης. Τί δὲ κάλλιον τῆς ἀφροσύνης ἢ πῶς ἄλλως συμφωνότερον πρὸς τὰς ἰδίας αὐτῆς ἀρετὰς δύναται νὰ διαγράψῃ τὸν βίον ἢ γυνή; Ἀρμόζει εἰς τὴν μετριοφροσύνην τῆς ἡ ὑπολινθάνουσα αὐτὴ ἐπίδρασις, ἀρμόζει ἡ διασκηματικὴ αὐτὴ ἐνέργεια εἰς τὴν φυσικὴν τῆς ἀδυναμίαν, αἱ στιγμαίαι αὐταὶ ὁρμαὶ εἰς τὸ εὐεπίφορον αὐτῆς, ἡ ἄσκησις αὐτὴ ἐπιμέλεια εἰς τὴν λεπτότητα τῆς, ἐξόχως δὲ ἀρμόδια εἶνε ἡ ψυχὴ τῆς εἰς τὸ νὰ παρηγορῇ! Πῶς οὐχὺς, ἀξία τοῦ ἐνόματος τοῦτου, παρακολουθεῖ τὸν βίον τοῦ ἀνδρός τῆς. Ἄς λάβωμεν σοφὸν τινα ὡς παράδειγμα. Ἡ μεγαλοφυΐα τείνουσα ζωηρῶς εἰς τὴν τοῦ συνόλου τῶν ὄντων κατανόησιν φέρεται ἀπὸ τοῦ ἐνὸς εἰς ἕτερον τῆς ἐπιστήμης σκῆψιν, καὶ ὁσάκις τὸ μεγαλόπραγμον πνεῦμά τοι εἰσδύει ἐκεῖ, ἐνθα οἱ ἄλλοι θηνοὶ δὲν δύναται νὰ εἰσδύσωνιν, ἀνακαλύπτει νέους ὁρίζοντας. Ὅποια δόξα! ὅσα εἴπη. Ναι, ἀλλ' ἐνίοτε καὶ ὅποιοι πόνοι! Ἡ λημέσις μετριοφροσύνης ἀρνεῖται ν' ἀναγνωρίσῃ τὴν ἀξίαν τοῦ, οἱ ὀξυδερκέστεροι φθονοῦσιν, ἄλλοι μὲν δὲν δύνανται νὰ τὸν νοήσωσι καὶ τὸν περιφρονοῦσιν, ἄλλοι δὲ, φθονεροὶ, τὸν νοῦσιν ἄριστα, ἀλλὰ τὸν καταδιώκουσι καὶ λογιζέται ὁ δυστοχὴς μετὰ τῶν ἀνοήτων ὅθεν σχώματτα, ἀπελπισία, τέλος δὲ ἀμφιβάλλει καὶ αὐτὸς περὶ τῶν ἰδίων τοῦ δυνάμεων. Ὅσα ὑποκύψῃ. . . Ἄλλ' ὅχι, θὰ ζήσῃ, διότι παρ' αὐτῆς εὐρίσκεται γυνή τις, ἡ σύζυγός τοι, ἥτις ἐμάντευσε τί ἐγκλείει ἡ καρδίκα τοῦ καὶ τῷ ὑποδεικνύει τὸ μέλλον. «Ἐξήγησόν μοι, τῷ λέγει, τὰς σκέψεις σου, εἰπέ μοι τὰ σχέδιά σου, εἶμαι ἀμαθὴς ναί, ἀλλὰ καὶ αὐτὸς ὁ Ἰησοῦς δὲν ἀπῆλθον τοὺς πτωχοὺς τῷ πνεύματι πλουσίους δὲ τὴν καρδίαν. Ὅμιλῃσον.» Καὶ ἀρχίζει ἐκεῖνος· αἱ ἰδέαι τοῦ, αἵτινες εἶχον νεκρωθῇ κατὰ τὴν ἀθυμίαν τοῦ, ζωογονοῦνται ἐνὸς φῶς ἐκφράζει. Ἡ ἀνάγκη τοῦ νὰ καταστήσῃ ταύτας καταληπτάς εἰς πνεῦμα ὅπως ἀδὰς τῶν τοιοῦτων τὸν κάμνει νὰ μεταχειρισθῇ γλώσσαν ἀπλουστεύσαν καὶ ἥτις καθιστᾷ τὰ πράγματα καὶ εἰς αὐτὸν τὸν ἴδιον εὐληπτότερα. Δημιουργεῖ ἐκεῖνος διχηρούμενος καὶ ἐκεῖνη μεγεθύνεται ἀκούουσα. Ἐνθουσιᾷ τότε ὁ ἀπελπισ καὶ εὐελπισ ἀποδύεται πλέον εἰς τὸν ἀγῶνα καὶ νικᾷ. Παρατηρεῖται δ' ὅτι τὸ ὅλην περὶ τοῦ σοφοῦ, περὶ τοῦ μεγαλοφροῦς ἀνδρός δύναται νὰ ἐφαρμοσθῇ καὶ εἰς ὑποδεέστερον κύκλον (διότι σπανία εἶνε ἡ μεγαλοφυΐα) ἐπὶ παντὸς ὅπως δῆποτε περὶ μελέτας καταγινομένου. Ἐδείξαμεν μόνον τὴν ἀ-

νωτάτην τῆς κλίμακος βαθμίδα, ἀλλ' εὐχερῶς δύναται τις τὰ αὐτὰ νὰ εἰκάσῃ καὶ περὶ τῶν λοιπῶν.

Ἄλλὰ καὶ ὁ καλλιτέχνης τίθῃ ἐγίνετο ἄνευ γυναικός; Ὁ Θεὸς ἐπλάσε δυστοχεύοντα τὰ σκεῦα ταῦτα τῆς ἐκλογῆς, τοὺς καλλιτέχνας· τὸ συναίσθημα τοῦ ὁραίου καὶ ἡ ἐδελυνγία τοῦ αἰσχροῦ περιστοιχίζονται ὑπὸ πολλῶν ἐκσάνων, τὰς ὁποίας ἀδυνατοῦσι καὶ νὰ νοήσωσιν οἱ μὴ ὑποφέροντες αὐτάς. Τὸ εὐπαθὲς ἐκεῖνο τὸ πόσον λεπτόν, ὅπερ ἐξεγείρεται ἐν τῇ ψυχῇ τῶν διὰ μίαν φωτὸς ἀκτῖνα, ὅπερ μαλάσσεται ἐπὶ τῷ ἀκούσματι παθητικοῦ τινὸς λόγου, παραδίδει τοὺς καλλιτέχνας ἀνυπερασπίστους εἰς τὴν ἐπαρῆν καὶ τῆς τραχυτάτης τοῦ εἴου πραγματικότητος. Εἶνε πρὸς τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους ὡς ἀνθρωποὶ γυμνοὶ τοῖς ποσὶ βάλλοντες ἐπὶ πετρῶν παρ' ἄλλοις στερεῶς ὑποδεθεμένοι. Γυναικεῖα δὲ μόνον χεῖρ ἔχει τὴν δέουσαν ἐλαφρότητα ὅπως μὴ προσβάλλῃ τὴν φαντασίαν τῶν ἀσθενῶν ἐκείνων παιδιῶν. Τί ἔλειψεν ἀπὸ τοῦ Τάσσου; γυνή. Τί ἀπὸ τοῦ Κάμοου; γυνή. Καὶ ἂν εἶχεν ὁ Γιλβέρτος γυναικα δὲν θὰ ἀπέθνησκεν ἐξ ἀπελπισίας οὔτε ἐκ πείνης ὁ Μαυριλάτρης. Τοῦ δαιμόνιος ζωγράφου περιβοήτου σήμερον καταστάνας θὰ ἐσθένευστο ἡ δόξα ἐν τῇ κακοδαμονίᾳ, ἂν ἤθελε ζῆσαι μόνος. Ἰδὲ τὸν τὸ ἰδανικὸν εἶνε τὸ ὄνειρόν τοι, πᾶν ὅ,τι γήϊνον τῷ διαφεύγει, καὶ ὅμως πρόπει νὰ ζήσῃ ἐπὶ τῆς γῆς ταύτης καὶ ζῇ διότι ἡ σύζυγός τοι ἀναλαμβάνει νὰ ἔχῃ τὸν νοῦν τῆς εἰς πᾶν ὅ,τι ἐκεῖνος λησμονεῖ. Τῷ ἀρίναι τὰ ὑψηλά τοι ὄνειρα, τὴν ἀκατάπαυστον ἐπιδιώξιν τοῦ ὁραίου, τὴν ἐργασίαν, καὶ φροντίζει ἐκεῖνη περὶ τῶν ὕλικῶν ἀναγκῶν τοῦ οἴκου, περὶ τῶν μέσων τῆς ὑπάρξεως, περὶ τῆς τῶν τέκνων τῶν ἀγωγῆς. Καθημένη ἡ καλὴ σύζυγος παρὰ τὴν θύραν τοῦ ἐργαστηρίου τοῦ ἐνθουσιώδους καλλιτέχνου, ὅπερ θεωρεῖ ὡς ἱερὸν, ἐπιβάλλει κύκλω σιγῇ. Φροντίζει ὥστε οὐδεμίαν ἐξωθεν φωνὴ νὰ μὴ ταραξῇ τὸν ἄνδρα τῆς δημιουργοῦντα ἐν σιγῇ κατὰ τὴν ὥραν ἐκείνην τίς οἶδε ὅποιον καλλιτέχνημα. Νομίζει μὲν ὅτι ἐκράτησε δι' ἑαυτὴν ἡ γυνὴ ἐκείνη τὴν ἐπιπονωτέραν καὶ ἀμουστοτέραν τοῦ εἴου μερίδα, ἀλλ' ἡ μερίς αὐτὴ τοῦ ἀντιόν εἶνε ἡ ὀρειότερα καὶ ποιητικώτερα, διότι ἡ ἀφροσύνη εἶνε θρεῖσα ποίησις.

Ἄν δὲ ἀρίνους τὰς τέχνας ἐξετάσωμεν τὴν ἐπίδρασιν τῶν γυναικῶν ἐπὶ τῶν ἀνδρῶν τῶν κατεχόντων δημοσίας θέσεις, ὅπόσον ὀρεῖα δύναται πάλιν αὐτὴ νὰ ᾔνῃ! Ἄς ὑποθέσωμεν πολιτικὸν τινα ἄνδρα καὶ τοιοῦτον, οἷος πρέπει νὰ ᾔνῃ ὁ πολιτικὸς, φιλότιμος δὲ καὶ δὴ καὶ παντὶ σθένει ἐπιζητοῦντα τὸν θρίαμβον τῶν ἰδεῶν τοῦ διότι ἔχει παποῖθῃν εἰς τὸ ὄρεθον αὐτῶν, ὅχι δὲ ἔχοντα τὴν κατὰ ἐκείνην φιλοδοξίαν τὴν ἐδιάζουσιν εἰς τοὺς μικροὺς καὶ ταπεινοὺς χαρκτηρῶς. Ὁ τοιοῦτος ἔρχεται εἰς τὴν ἐξουσίαν,

γίνεται βουλευτής, γίνεται ύπουργός. Τὰ σχέδια τοῦ εἶνε ἀκόμη ἀγὰ καὶ εἰλικρινῆ, ἀλλὰ ἡ ἀτμοσφαῖρα ἡ περιβάλλουσα τοὺς ὑπουργοὺς ἐπιδρά ἐπ' αὐτῶν ἐλαθρῶς. Ἐρπαι περὶ αὐτὸν ὁ σκεπτικισμὸς ὑπὸ τὸ ὄνομα τῆς πείρας, ὁ δεσποτισμὸς ὑπὸ τὸ ὄνομα τῆς πολιτικῆς ἀνάγκης; ἡ ἀλαζονεία, τὸ κακὸν παράδειγμα, αὐτὴ ἡ ἐξουσία, ἥς τόσον σπανίως ἀπτεταί τις ἀποίνει, ὠθοῦσιν αὐτὸν ἀνεπαισθήτως εἰς τὸ νὰ προκρίνη τὸ ἴδιον συμφέρον τοῦ κοινοῦ. Τίς εἰς τὴν δύσκολον καὶ στενὴν ταύτην ἀτραπὸν θὰ τὸν ὑποβαστάσῃ ἵνα μὴ καταπέσῃ; Ἐν μόνον ὅν, ἡ γυνὴ καὶ μία μόνη γυνὴ, ἡ σύζυγός του. Αὕτη ἀτενῶς προσβλέπουσα εἰς τὸ ἰδανικὸν ἐκεῖνο, ἔπερ τοσάκις ὑπὲρ τοῦ ἀνδρός της ὠνεῖρεῖται, θὰ διακρίνη καὶ τὴν μικροτάτην κηλῖδα ἐν τῇ πορείᾳ του. Ἀπομαμακρυσμένη οὖσα τῶν πραγμάτων θὰ δυνήθῃ ἡρεμώτερον καὶ ἀπαθέστερον ἐκείνου νὰ κρίνῃ καὶ εἰς δύο τινα θ' ἀποβλέπῃ, πόθεν ὠρμήθη καὶ ποῦ θὰ φθάσῃ ὁ σύζυγός της. Ἄν τὸν ἴδῃ παρεκτρέπομενον τῆς εὐθείας ὁδοῦ θὰ φωνάξῃ καὶ τὰ σοφίσματα δὲν θὰ δυνήθωσι νὰ τὴν ἀπατήσωσι, διότι ἡ γυνὴ χάρις τῷ Θεῷ δὲν ἀκούει βεβιασμένα ἐπιχειρήματα, ἀλλ' αἰσθάνεται, ἔχει καρδίαν, καὶ ὅταν αὕτη τῇ εἴπῃ ὅτι ἔχει ἄδικον ὁ σύζυγός της, δὲν ἀκούει πλέον τίποτε, καὶ ὑποδοχθευμένη καὶ ὑπ' αὐτῶν τῶν μειονεκτημάτων ἴσως τοῦ φύλου της, ὑπὸ τῆς ὑπερβολικῆς καὶ ὀρμητικῆς πρὸς αὐτὸν ἀγάπης της, θὰ τὸν σώσῃ εὐθὺς ἅμα πράξῃ τὸ πρῶτον λάθος, ἔπερ ἄνευ αὐτῆς θὰ τὸν ἦγεν ἴσως εἰς ἀπώλειαν.

Ἀλλὰ πλὴν τούτων καὶ ἄλλη τις ἰδιότης καθιστᾷ τὴν γυναῖκα ἀληθινὴν ὄντως βασίλισσαν, ἡ τῆς οἰκοδεσποίνης, τῆς οἰκοκυράς. Ἀπ' αὐτῆς ἐξήρτηται ἡ ἐσωτερικὴ εὐημερία, ἡ ὑγεία τῶν τέκνων, ἡ εὐζωία τοῦ συζύγου. Ἐν τῷ οἴκῳ της ἡ γυνὴ ἀσχολεῖται περὶ τὸ ἀγαθὸν καὶ περὶ τὸ ὠραῖον, διότι καὶ ἡ καλὴ διάταξις τοῦ ἐσωτερικοῦ τῆς οἰκίας εἶνε καλλιτέχνημα, ἔπερ αὕτη καὶ δημιουργεῖ καὶ καθ' ἡμέραν ἀνανεώνει. Καὶ διὰ τοῦτο πρέπει ἡ καλὴ οἰκοδεσποινὰ νὰ ἔχῃ πάσας τὰς γυναικείας ἀρετάς, νὰ ᾔνῃ τακτικὴ, λεπτὴ, ἀγαθὴ, ἐπιμελὴς, γλυκεῖα, τοιαύτη δὲ οὖσα ἐπανορθοῖ τὴν τυχὸν κλονισθεῖσαν περιουσίαν καὶ ἡξεῖρει νὰ μεταποιῇ τὴν εὐπορίαν εἰς πλοῦτον καὶ καθιστᾷ εὐπορον τὸν ἔχοντα μόνον τὰ ἀπολύτως ἀναγκαῖα. Κυβερνᾷ ἐνὶ λόγῳ καὶ κυβερνᾷ πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦ νὰ σώσῃ καὶ μετὰ μείζονος ἐπιτυχίας ἡ οἱ ὑπουργοὶ καὶ οἱ βασιλεῖς. Διότι τίς βασιλεὺς, ὅσον ἱκανὸς καὶ ἂν ὑποτεθῇ, δύναται ν' ἀποσοβῇ ἀπὸ τοῦ βασιλείου του τὴν βροχὴν ἢ τὴν χάλαζαν ἢ τὸν πόλεμον ἢ νὰ διασώσῃ ἀπὸ τῶν μαστιγῶν τούτων τὰς ὁδοὺς ἢ τοὺς ἀγροὺς τοῦ βασιλείου του; Δύναται ὁ βασιλεὺς νὰ ἐπιδράσῃ ἐπὶ τῆς καρδίας τῶν ὑπηκόων του ἢ νὰ διατάξῃ αὐτοὺς νὰ

ὀμιλήσωσιν ἢ νὰ σιγήσωσι; Ἀλλ' εἰς τὴν οἰκοδεσποιναν ἐδόθη πᾶσα ἐξουσία καὶ ἐπὶ τῶν κατόικων καὶ ἐπὶ τῶν πραγμάτων τοῦ μικροῦ της βασιλείου.

Ἐξορίζει τὰς χυδαίας ἐκφράσεις καὶ τὰς ἀπρεπεῖς πράξεις, βελτιώνει τοὺς ὑπηρετὰς καὶ τὰ τέκνα της καὶ οὐδεὶς πάσχων μάτην ἐπικαλεῖται τὴν βοήθειάν της. Δι' αὐτῆς εἶνε καθαρὰ τὰ σκεύη καὶ λευκὰ τὰ ἱμάτια καὶ τὸ πνεῦμά της ἐπιφέρεται ἐπὶ τοῦ οἴκου, ὃν πλάττει κατ' εἰκόνα ἑαυτῆς. Τίς ἐξ ἡμῶν διερχόμενος τὸ ἐσπέρας ἐν τινὶ χωρίῳ πρὸ οἰκίας χωρικοῦ καὶ διακρίνων διὰ τῶν ὁλῶν τοῦ παραθύρου τὴν ἐστίαν φλέγουσαν καὶ ἐστρωμένον ἐπὶ τῆς πενιχρῆς τραπέζης τὸ χονδρὸν, ἀλλ' ἀπαστράπτον ὑπὸ λευκότητος τραπέζομάνδυλον καὶ ἐπάνω ἀναδίδον καπνὸν τὸ ῥόφημα, τίς δὲν ἐσυλλογίσθῃ μετὰ συμπαικίας ἀληθοῦς ποιητικῆς τὸν πτωχὸν ἐργάτην, ὅστις θὰ ἐπανέλθῃ ὅσον οὐπὼ εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ κατὰπονος ἀπὸ τῶν μακρῶν καὶ ἀηδῶν μόχθων τῆς ἡμέρας καὶ θὰ εἰσέλθῃ εἰς τὸ μικρὸν ἐκεῖνο καὶ ταπεινὸν, ἀλλὰ καθαρὸν δωμάτιον, καὶ ἐκεῖ θὰ εὖρωσιν ἀνάπαυσιν οἱ καταβεβλημένοι ὀφθαλμοὶ τοῦ καὶ ἡσυχίαν ἡ τάλαινα καρδίας του; Ὡ βεβιαῖος ἀνέκφοκτος θὰ αἰσθάνηται εὐχαρίστησιν τὴν ὥραν ἐκείνην ὁ πτωχός, χωρὶς ἴσως νὰ νοῇ τίς ὁ λόγος τῆς τοιαύτης του εὐχαριστήσεως. Ἀλλὰ καὶ ὁ ἀνὴρ ὁ περὶ τὰ γράμματα καταγινόμενος, μετὰ μακρῆς καὶ ἀγόνους πολλάκις μελέτας δὲν ἀνευρίσκει τάχα οἶονεὶ ἀνακούφισιν θεώμενος τὰς οἰκιακὰς ἐνασχολήσεις, ὅς καὶ ἰδανικεύει; τὸ μαγειρεῖον, τὸ πλυσταρεῖον, τὸ στρώσιμον τῆς τραπέζης, ἡ παρσκευὴ τῶν γλυκῶν ἐμποιοῦσιν αὐτῷ ἡρεμὸν τινα καὶ γλυκεῖαν ἐντύπωσιν, ὅπως πᾶν ὅ,τι εἶνε σχετικὸν πρὸς τὰς καλλονὰς τῆς φύσεως ἢ πρὸς τὴν οἰκογένειαν, ὅπως ἡ θέα βόσκοντος ποιμνίου ἢ χωραφίου θερίζομένου. Οἱ ἀρχαῖοι καὶ βαθύτατα ἡσθάνοντο καὶ δαιμονίως ἐξέφραζον τὴν οἰκιακὴν ταύτην ποίησιν. Κάλιστα τῆς Ὀδυσσεΐας μέρη εἶνε ἐκεῖνα, εἰς ᾧ παριστάνεται οἶονεὶ δίδουσα ζωὴν ἡ καλὴ καὶ ἀφελὴς Νausικᾶ ἢ ἡ ἐνάρκτος Πηνελόπη. Καὶ ὁ γλυκὺς Ξενοφῶν οὐδαμῶς ἄλλοθι εἶνε περιπαθέστερος ἢ ἐνθα (ἐν τῷ Οἰκονομικῷ) περιγράφει τὰ οἰκιακὰ ἔργα νεαρᾶς μητρός. Οὕτως λοιπὸν καὶ αὐτὸ τοῦ οἴκου καὶ μάλιστα τῆς οἰκοδεσποίνης τὸ ὄνομα περίεργον καὶ θαυμασίαν ἐπὶ πάντων ἐξασκεῖ ἐπενέργειαν, τῆς οἰκοδεσποίνης τὸ ὄνομα δηλοῦν σύζυγον ἅμα καὶ μητέρα καὶ κυρίαν τοῦ οἴκου τὴν πρᾶγματικὴν αὐθεντίαν, οὕτως εἰπεῖν, κέκτηται, ὥστε τὸ ἀνευρίσκει τις φωτεινὴν αἴγλην περιβεβλημένην καὶ εἰς τὰ βάθη τῆς καρδίας ἐκείνων ἔτι, οἵτινες τὰ μάλιστα παρεγνώρισαν τὴν οὐσίαν αὐτοῦ. Τεκμήριον δὲ τούτου ἐναργέστατον εἶνε, ὅτι καὶ τὰ ἐν ταῖς φυλακαῖς δεστυχέστατα καὶ ἀπόδλητα τῆς

κοινωνίας εκείνα όντα, εις θ πάσα παρηγορία φαίνεται υποπτος και ψευδής πάσα περιθάλψις, άσμενα και μετά δακρύων σεβασμού βαθυτάτου και άκρας ευγνωμοσύνης δέχονται παν βοήθημα από χειρός μητρών οικογενείας, και μετ' εύλα-
 βούς προσοχής ακούουσιν αυτήν φέρουσαν παρηγορίαν εις τά δεινά των. Και δέν έφάνη μάλλον έλεήμων εις τόν λεπρόν ή χειρ του Θεανθρώπου ή όσον φαίνεται ή της σεβασμίας οικοδεσποίνης εις τά άτυχή εκείνα πλάσματα.

E. LEJOUVE.

ΟΙ ΙΝΔΟΙ ΓΟΗΤΕΣ

Τό γερμανικόν περιοδικόν Ausland μεταδίδει τās εξής ενδιαφερούσας πληροφορίας περί των γοήτων και των θαυματοποιών της 'Ινδικής:

Ευχέρεια, ευκινησία, γοργότης πνεύματος και μακροχρόνιος άσκησις είνε αί κυριώτεροι άρεται των άγυρτών τούτων. Έχουσι συνήθως ως σύντροφον πύθηκον φέροντα καλάθιον επί της κεφαλής. Έν τῷ καλάθίῳ ύπάρχουσιν εις ή και πλείονες όφεις. Ο πύθηκος περιέρχεται επί τινα χρόνον με τὸ καλάθιον του, έως οὐ αίρνης βρίπτει αυτό κατὰ γῆς μετά των όφεων και τότε χαίρον συνωθεΐται τὸ πλῆθος περί τὸν γόητα.

Ένώπιον τοῦ χάσκοντος όγλου ὁ άγύρτης άφίνει ένα ὄφιν νά τὸν δαγκάσῃ και έπειτα άρχίζει τὸ έργον. Κηρύττει ὅτι έχει μαγικούς λίθους, των ὁποίων ιδιότης είνε νά πίνωσι τὸν ἰὸν τοῦ φοβεροῦ έρπετος. Τὸ πλῆθος πιστεύει και ὁ άγύρτης πωλεῖ εις άδρότάτην τιμὴν τοὺς λίθους του. Είνε βέβαια φανερόν ὅτι οἱ άνθρωποι οὗτοι έχουσι προφυλακτικόν τι κατὰ τοῦ δήγματος των όφεων, τοῦτο δὲ είνε ή ρίζα της νάγκας τούτην ὁμως δέν τὴν πωλοῦσι. Άν τις τὴν ζητήσῃ καμπόνηροι ὄντες προσποιούνται ὅτι τὴν δίδουσιν εις ευτελεστάτην τιμὴν, λάθρα ὁμως καθ' ἣν στιγμήν πρόκειται νά τὴν παραδώσωσι τὴν αλλάζουσι δι' άλλης τινός κοινῆς ρίζης, τὴν αὐτὴν έχούσης ὄφιν, ὅχι ὁμως και τὴν αὐτὴν ιδιότητα.

Είνε έπειτα περίεργον θέμα ή διὰ της μουσικῆς γοητεΐας. Ημέραν τινά, λέγει ὁ γράφων ταῦτα, γόης τις με τὴν άσκομανδοῦράν του και με δύο καλάθια ἤλθε και ἐζήτησε παρ' έμοῦ τὴν άδειαν ν' άποδιώξῃ ὅλους τοὺς όφεις, οἵτινες με έκαμνον τὴν τιμὴν νά έμφωλεύωσι, λανθάνοντες πάντα βέβηλον ὀφθαλμόν, εις τὴν οἰκίαν μου. Τῷ επέτρεψα τοῦτο και άμέσως ἤρχισε. Δέν εΐ-
 χεν εις τὸ καλάθιον εἰμὴ μέγαν μαῦρον σκορπίον, ἵνα δὲ καλῶς βεβαιωθῇ ὅτι δέν θά με άπατήσῃ τὸν προσεκτέον νά κενώσῃ έντελῶς τὰ καλάθια και νά αποβάλλῃ τὰ ὀλίγα ένδύμματα τὰ ὁποία εΐχε. Έβεβαιώθην ὅτι οὐδένά ὄφιν έκρυπτε.

Έλαβε τότε τὸ μουσικόν του ὄργανον και ένεφύσητε. Τόσον ὀξεῖς και αλλόκοτοι ἦσαν οἱ

τόνοι, οἵτινες ἠκούσθησαν, ὥστε και ἄκων έφρικίασα. Ημην πάντοτε πλησίον του, περί ἡμᾶς δὲ πολλοὶ θεαταὶ ἐκ τε της οἰκίας και της γειτονίας παντός χρώματος και πάσης ἡλικίας, λίαν περίεργοι. Άμα έφθασεν εις τὴν γωνίαν τοῦ κήπου και ἤρχισε νά εξαγάγῃ τόνους βαρεῖς ἐπὶ πέντε περίπου λεπτά της ὥρας, έπειτα έκυψεν εὐθύς, έδειξέ τι διὰ της χειρός και ἠγέρθη κρατῶν ὄφιν ἐκ των καλουμένων manddala naga δύο και ἡμίσεως ποδῶν μήκους.

Ο καλός μας γόης εκράτει ἀπὸ μέσου τοῦ σώματος τὸν φαρμακρώτατον εκείνον ὄφιν, έπειτα δὲ άφησε νά τὸν δαγκάσῃ βιαίως εις ἓν ἐκ των δακτύλων τὸ αίμα έρρευσε χωρὶς ὁ θαυματοποιός νά φανῇ ὅτι έδωκε προσοχὴν εις αυτό. Περιετόλινεν έπειτα έντὸς σάκκου τὸ έρπετόν, έναπέθηκε τὸν σάκκον ὑπὸ τι δένδρον και ἤρχισε πάλιν τὴν γοητείαν. Έξήγαγε και δεύτερον ὄφιν, άβλαβή ὁμως τοῦτον. Μόνον ἀφ' οὗ λαβὼν και τοὺς δύο έναπέθηκεν αὐτοὺς εις ἓν των καλαθίων άπεράσισε νά φροντίσῃ περί της πληγῆς του, ἣν έτρεψε με ρίζαν νάγκας. Τὴν ρίζαν τούτην ἐζήτησε νά ἴδω και έπιμελῶς τὴν ἐζήτησα.

Μᾶς εἶπον τότε ὅτι ἐν τῷ κοιλώματι δένδρου τινός ενεφώλευεν ὄφιν, κόβρας, ὃν οὐδεὶς οὐδέποτε εἶχε δυνηθῇ νά πιάσῃ. Ο γόης έτρεξεν εὐθύς και διακόψας τὴν μουσικὴν του έχωσε τὴν χεῖρα εις τὸ κοίλωμα.

Ημεῖς ανεκραυγάσαμεν και ανεπηδήσαμεν εις τὰ ὀπίσω ἰδόντες εξερχομένην τοῦ κοιλώματος τὴν χεῖρα εκείνην κρατοῦσαν ὄφιν πέντε ποδῶν ὕψους, μαινόμενον και συρίζοντα φοβερώς. Ο άνθρωπος ἐδήχησεν περί τὴν πυγμὴν ένόμιζες ὅτι τῷ τὴν εἶχον κατακόψει διὰ μαχαίρας. Άφησε κάτω τὸν ὄφιν και μετά μίαν στιγμήν ἐν ᾧ ἠνωρθοῦτο ἵνα τὸν δῇξῃ πάλιν, τὸν έλαβεν ἐκ της κεφαλῆς και ρίψας αὐτόν τῷ ἠνοιξε διὰ ξύλου τὸ στόμα και μᾶς έδειξε τοὺς φοβεροὺς ὀδόντας. Έλαβεν έπειτα τὸ ὄργανον και πρὸς τὸν ἦχον αὐτοῦ ἤρχισε νά χορεύῃ ὁ ὄφιν, ὅχι ὁμως με πολλὸν χρόνον, ὥς συνήθως λέγουσιν ὅτι κάμνουσιν εις τοιαύτην περίστασιν οἱ όφεις. Όπου και ἂν έστρεφε τὴν κεφαλὴν ὁ γόης, ἐκεῖ έστρέφετο και ὁ ὄφιν ένόμιζες ὅτι ἐκρέματο τὸ ζῶον ἀπὸ των χειλέων τοῦ ανθρώπου.

Και πάλιν ὁ άνθρωπος έφρόντισε περί της πληγῆς του και πάλιν ἐζήγαγεν άλλους όφεις. Πάντας δὲ τοὺς έναπέθετεν εις τὰ καλάθια. Η παράστασις έτελείωσε διὰ γενικοῦ χοροῦ των όφεων.

Άγυρτεῶν προσποιεῖτο εκάστοτε ὅτι λέγει δῆθεν μαγικὰς τινὰς ἰνδικὰς λέξεις ή τέχνη του ὁμως ὅλη ένέκειτο εις τὴν μουσικὴν του, εις τὸ βλέμμα του τὸ προσεκτικόν, εις τὰς ταχείας κινήσεις του, μάλιστα δὲ εις τὴν ρίζαν εκείνην τὴν τόσον δροσθηρίαν, ἥτις είνε εἰσέτι άγνωστος εις τοὺς Εὐρωπαίους.

ΔΗΜΩΔΕΙΣ ΠΑΡΟΙΜΙΑΙ ΚΑΙ ΠΑΡΑΓΓΕΛΜΑΤΑ ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΜΗΝΩΝ ΤΟΥ ΕΤΟΥΣ

ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ

Τὸν Τρωγῆτὴ σιτάρι σπείρης κι' ὅσο θέλεις σῖρει.

Ἡ σπορά τοῦ σίτου εἶνε ὠφέλιμος τὸν Σεπτέμβριον γενομένη, ἀλλὰ μόνον εἰς τοὺς τόπους ἐκείνους τῆς Ἑλλάδος, ἐνθα τὰ πρωτοβρόχια συμβαίνουν κατὰ τὸν μῆνα τοῦτον. Συνήθως ὁ σίτος σπείρεται τὸν Ὀκτώβριον.

Τὰ πρωτόβροχα πρέπει νὰ εὗρουν τὰ λούπινα εἰς τὴν γῆν.

Παροιμία Μάνης, ὅπου κατ' ἐξοχὴν καλλιερ-
γοῦνται τὰ λούπινα (οἱ θέρμοι τῶν ἀρχαίων.)
Ὅτι ἡ σπορά αὐτῶν πρέπει νὰ γίνηται προτοῦ
ἀρχίσωσιν αἱ πρῶται βροχαὶ τοῦ φθινοπώρου.

ΑΛΗΘΕΙΑΙ

* * * Ἐλευθέρως πρέπει μόνον καὶ ἀπ' ἑαυτοῦ
τοῦ τὸ ἐλεύθερον νὰ μορφώνεται. Ἀπὸ ἰδίων δό-
ναμιν ἀναφύεται ὁ πράσινος στάχυς. Ἀπὸ πεδίων
μάχης ἐχθρικών δυνάμεων περνᾷ τὸ μονοπάτι
πρὸς τὸν ναὸν τῆς ἐλευθερίας. (Βασιλεὺς τῆς
Βαυαρίας Λουδοβίκος Α΄.)

* * * Καθὼς διὰ τῆς ἐξέως, ἀσυνέτως ὁδηγου-
μένης, ἀποκτώνται παρὰ τῶν ἀνθρώπων πολλὰ
κακά, κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον διὰ τῆς ἐξέως, εὐ-
συνειδήτως πηδαλιουχομένης, πολλὰ καλὰ γί-
νονται θηρατά.

* * * Ὅστις δύναται νὰ κωλύσῃ τὰ κακά καὶ
δὲν τὰ κωλύει, εἶνε μᾶλλον ἔνοχος παρ' ἐκείνον
ὅστις τὰ πράττει. (Κοραῆς.)

* * * Αἱ καλαὶ πηγαὶ διακρίνονται ἐν καιρῷ τῆς
ξηρασίας καὶ οἱ καλοὶ φίλοι ἐν καιρῷ τῆς δυ-
στυχίας. (Σινική παροιμία.)

Γνωρίζουσι βεβαίως οἱ ἀναγνώσται τῆς Ἑστίας τὸν
πρὸ μικροῦ ἐπιβόητον ἐν Κωνσταντινουπόλει θάνατον
τοῦ χαριστάτου τῆς Ἰωνίας ψάλτου Ἠλία Τανταλί-
δου, ὅστις, ἀπὸ πολλῶν ἡδὴ ἐτῶν στερηθεὶς τῆς ὁρά-
σεως, δὲν ἔγραφε πλέον, ἀλλ' ἵποιοι καὶ ἀπηγόρευε τὰ
ποιήματά του, παρέδιδε δὲ ἐν Χάλκῃ τοὺς Ἕλληνας ποιη-
τάς καὶ συγγραφεῖς, ἀπὸ τῆς εὐρείας αὐτοῦ μνήμης ἀντλῶν
τὰ κείμενά των, καὶ διὰ τῆς λεπτοτάτης αὐτοῦ καλλι-
σθησίας, τῆς ὀδυρκοῦς πάντοτε καὶ ἀσφαλοῦς, ἀναπτύσ-
σων τῆς γάρσεως τῶν παλαιῶν κλασσικῶν εἰς τοὺς ἀκροα-
τάς του. Ἐν προκειμένῳ φύλλῳ θέλει ἴσως δημοσιεύσῃ ἡ
Ἑστία βιογραφικὴν τινὰ σύντομον μελέτην περὶ τοῦ ποιη-
τοῦ τῆς «Κεράτσης» καὶ τῆς «Πασχαλιᾶς». Οὐχ ἦττον
καθηκόν ἡμῶν νομίζομεν, ὀφειλόμενον τελούντες φόρον εἰς
τὴν μνήμην τοῦ διακεκριμένου ποιητοῦ τῆς νέας Ἑλλάδος,
νὰ ῥανώμεν τὸν τάφον αὐτοῦ δι' ἐνὸς μελανοῦ ῥόδου, κο-
πέντος ἐκ τοῦ ἰδίου αὐτοῦ ποιητικοῦ λειμῶνος, ὅπως οἱ
μαθηταὶ αὐτοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει προέπεμψαν τὸ γήϊ-
νόν του λείψανον εἰς τὸν τάφον μέλποντες τὸν παρ' ἐκείνου
ποιηθέντα ἐπιτάφιον ὕμνον.

Τὸ κάτωθι δημοσιεύομενον ποίημα ἔγραψε ὀλίγους μῆνας
μετὰ τὴν τύφωσιν τοῦ ποιητοῦ, ἐν ἔτει 1849, δημοσιεύθη
δὲ τὸ πρῶτον ἐν τῷ Ἀ' τόμῳ τῆς Εὐτέρης. Περιττὴν νο-
μίζομεν πᾶσιν εἰς αὐτὸ σημειώσιν, διότι πεποιοῦσιν ἔχομεν

ὅτι θέλουσι σχολιάσει αὐτὸ κάλλιον οἱ ὑγρανηθόμενοι ὁ-
φθαλμοὶ τῶν ἀναγνώστων μας.

Σ. τ. Δ.

ΥΜΝΟΣ ΤΕΛΕΥΤΑΙΟΣ ΤΩΝ ΕΙΣ ΤΟΝ ΜΑΪΟΝ

Τοὺς θυλάκους τῶν νέων σου δώρων
ἤλθες πάλιν λοιπὸν νὰ σκορπίσῃς,
καὶ τὸν δίκαιον, Μάτε, φόρον
ἐτῆσι τοῖς ἡδὴ ν' ἀπαιτήσῃς.

Καθυστέρησα τρίτον τοῦτ' ἔτος,
δυστυχῆς τῶν Μουσῶν χρωκόπος!
ἀλλὰ δέξαι με, Μάτε, ἔπειτος,
προσφωνοῦντά σοι ὅσα καὶ ὅπως.

Ἦν πραγμάτων ἀλλοίως ἀλλοίωσι!
ὦ τοῦ χρόνου σιδήρεον κράτος!
ποῖος πρῶτον σ' ἀπήντων, καὶ ποῖον
μ' ἀπαντᾷς καὶ μ' ἀφίεις ἐσχάτως!

Πρῶτος ὄρθριζον πάντοτε, πρῶτος
τῶν ἀπείρων σου, Μάτε, φίλων,
ν' ἀπομάξω ἀγνάς, ἔτι σκότος,
τὰς Μαιτίδας δρόσους τῶν φύλλων.

Πρὶν σὲ μὲλ' ἦν τῶν ἀηδόνος,
πρὶν ἀκτίς τὰς σκιάς θερμότης,
νέου ἔσματος ὄψειλε τόνο·
ἐξ ἑμοῦ τὰς ἡχοὺς νὰ δονήσῃ.

Ἀπὸ θάμνου εἰς θάμνον μεταίρων
ἀγαλλόμενον, Μάτε, πόδα,
μὲ χαρὰν χρυσάλλιδων εὐπέρων
ἔτι κάλυκας ἔδρεπον ῥόδα.

Πλὴν φάλλις συμφορᾶς θεηλάτου,
ῥιζήδων τὰ πτερὰ μου ταμῶσα,
μογθηρὴν, ἀντ' εὐκαίτου θανάτου,
μοὶ χαρίζεαι ζωὴν, τιμωροῦσα.

Καὶ λοιπὸν ἡ πανήγυρις παύει
δι' ἐμὲ θυμηδίας ἀπάσης,
καὶ καθάπαξ ὁ βίος μου θραύει
τὰς γλυκείας ἐλπίδας ἐκστάσεως.

Ἦδὲ δὲ, ἀνθ' ὧραίου Μαΐου,
ἀπεχθὴς μοὶ παρίσταται μέλας,
τῶν αὐγῶν μὲ στερεῖς τοῦ ἡλίου·
οὔτε πλέον γελᾷς ὡς ἐγέλαις.

Ἐν ἑμοῖς δὲ τί βλέπεις; οὐκ ἐτι
τὸν φιλόπνευστον νεανίαν,
ἀλλὰ πτώμα μὴ πνέοντος ἔτι
πλὴν πνοὴν στέναγμων ὀλεθρίαν.

Ῥιχνὸς ἀφρῆς καὶ δόσυχος γέρον,
ἐπ' ἀδελφῷ προσκόπτων ἰσάφους,
βακτηρίαν δυσδόστακτον φέρον,
ποῦ βαδίζω, ἀλλ' ἢ πρὸς τοὺς τάφους;

Χωρισμοὺς διαζύγιον πλέον,
Μάτε μου, καὶ λάβε καὶ φέρε·
ἰδοὺ, σήμερον, στένων καὶ κλαίον,
σοὶ φωνῶ τὸ πανύστατον χ α ῖ ρ ε !

Οὕτως ἄρα παρήγεσαι πάντας·
ἡμεῖς φθίνομεν ἄλλοι πρὸς ἄλλοις,
ἀλλὰ σὺ μεθ' ἡμᾶς μεταστάντας
ζῆς, ἡδὲ, ἐπανέρχου, θάλλεις.

Πάντο' ἔχεις θιάσους ὑμνοῦντων,
τοὺς σφριγόντας ἐκαστοτε νέους·
ἀλλ' ἐκείνων ἐν σοὶ εὐθυμούντων,
ἡμεῖς σπένδομεν δάκρυ εἰλούς.

Λάβετέ μου τὰ δάκρυα, φίλοι!
καὶ ῥαντίσατε τ' ἀνθὲ τῶν κήπων·
συγχωρήσατε δὲ μοι τὰ χεῖλη,
ἀν' ἀνθ' ὕμνου παρίπνον εἶπον.